Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-hээ гарана | № 284 (14304) | 1973 оной декабриин 4, вторник | Сэн 2 мүнгэн

...ОЦИАЛИС ...ҮРЫСӨӨНДЭ— ...ЭНЭ ДЭЛИСЭ

...ашадай дунда социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэ...э тухай КПСС-эй Центральна Комитедэй, СССР-эй ...стрнүүдэй Соведэй, ВЦСПС ба ВЛКСМ-эй ЦК-гай ...ол социалис мүрысөөнэй саашадаа үргэн далайса...р дэлгэрхэ, хүгжэхэ хэрэгтэ тон ехэ нүлөө үзүүлээ. ...алис мүрысөөн малшадай дунда хэзээ хэзээнэйхиhээ ...өөр, үрэ дүн баянтайгаар дэлгэрhэн байна. Хони... hаалишад болон мал адуулагшадай дунда, мал бэл... гү, али шахан таргалуулагшадай дунда социалис ...өөн илангаяа хүсэтэйгөөр дэлгэрhэн байха юм.

...алшадай дунда социалис мүрысөө hайнаар эмхид...эй ашаар бага бэшэ амжалта туйлаhан аймагууд, ...нууд бии. Жэшээлхэдэ, Захааминай аймаг табан ...түрүүшын гурбан жэлэй даабарие гүрэндэ мяха ...даха талаар 104 процент, hү — 108 процент, ноо... 101 процент дүүргэнхэй. Аймагай ажахынууд илан... мяха элбэгжүүлхэ, гүрэндэ тарган мяха тушааха ...тэ нилээд амжалта туйланхай. Гүрэндэ тушааhан ...малнуудайнь толгой бүхэнэй шэгнүүр дунда зэргээр ...килограмм болоhон байха юм. Бүхы тушааhан ма... 80 процент тарган гэжэ тоологдонхой. Энэ хадаа ...айн үрэ дүн гээшэ. Республикын аймаг бүхэнэй ту... бодо малайнгаа толгой бүхэнэйнь шэгнүүр эды ...болгоод, адагынь нимэ тарганаар гүрэндэ худалда...олоо hаань, гүрэндэшье, ажахыдашье ямар ехэ аша...олзотой байха бэлэй.

...ажалай продукци гүрэндэ элбэгээр тушааха, ха...hан түсэбөө, абаhан уялгала бэелүүлхэ талаар муу ...үрэ дүнгүүдые туйлаhан колхоз, совхозууд бии. ...хаанай аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз 1973 ...гүрэндэ hү худалдаха түсэбөө мүнөө үедэ 140 гаран ...нт дүүргээд байна. Тэрэшэлэн гүрэндэ нооhо, мяха ...ха түсэб дүүргэгдэнхэй. Эндэ илангаяа hайн талань ...эхэдэ, колхозой али бүхы малайнь тоо толгой оло...он байна.

...спубликын колхоз, совхозуудта социалис мүрысөөн ...адаашье улам үргэнөөр дэлгэржэ байнхай. Хэжэн... аймагай хонишод болон зооветеринарна мэргэжэлтэд ...о, хониной мяха элбэгжүүлхэ, хонидойнгоо тоо тол...олошоруулха гэжэ уялга абаад, бүхы аймагуудай хо...дые, зооветеринарна мэргэжэлтэдые социалис мүры...э уряалhан байна. Тиихэдэ Яруунын аймагай кол... болон совхозуудай hү hаалиин фермэнүүдэй хүдэл...эгшэд hү элбэгжүүлхэ, гүрэндэ hү худалдаха түсэ...үүлэн дүүргэхэ гэжэ уялга абаад, үбэлэйшье үедэ ...бүриhөө hү ехээр hаахын түлөө социалис мүрысөө...үүсхэл гаргаhаниинь мэдээжэ. Хэжэнгын, Яруунын ...үүдай малшадай үүсхэлые республикын бүхы кол... совхозуудай хонишод болон hаалишадай халуунаар ...эжэ байhан тухай мэдээсэлнүүд редакцида үдэр бү...рожо байнхай.

...өөр колхоз, совхозуудта социалис мүрысөө эмхид... хэрэгтэ ехэхэн дутуу дунданууд, алдуу эндүүнүүд ...лдоно.

...бхын түрүүндэ ямар дутагдал тохёолдоноб гэхэдэ, ...н колхоз, совхозуудта социалис мүрысөө эмхидхэл...ёhо тэдыгээр гэхэ гү, али хайша хэрэгээр хандаха ...нууд үзэгдэнэ. Энэнь юун дээрэhээ харагданаб гэ...эндэ олохон баримтануудые дурдажа болохо. Хо...н гү, али hаалишан, гахайшан гү, али механизатор ...эншье хадаа социалис уялга абахадаа, олонхи ...рта өөрынгөө тодорхой зорилгые хүсэд hайн ойлгоно...хэнгэй мүрысэhэнөө мэдэнэгүй. Юрэл уялга абта...эрэтэй болоол hаа, хамаагүй шэнги болоно. Бэелүү...хээр зорилго табигдаба гү, али бэелүүлхэнь бэрхэ...болохо гү, лаб бэелүүлхын тула ямар хэмжээнүүдые ...айб гэжэ тодорхойгоор, дэлгэрэнгытээр зүбшэн хэл...эгүй. Зарим ушарнуудта хүнэй нэрыень дурдаhан ...ээ, ши хэды хурьга абахабши, ши хэды шэнээн hү ...абши, хэлыш түргэн — гэжэ ямар нэгэн ударидахы ...мэрилэгшын захирха жэшээтэйгээр уялга абтана ....

...циалис уялга абахадаа, хүн бүхэн ехэ харюусалга...ар хандаха, хэр дүүргэхэ байhан тухайгаа бодомжол...бээ «шэмхэжэ» үзэхэ зэргэтэй ха юм даа. Хүн бү...й дүй дүршэл, арга боломжо адли бэшэ ха юм. Теэд ...талаар тон таарамжагүй ушарнууд үзэгдэнэ. Жэ...хэдэ, Захааминай аймагай «Коммунизмын зам» кол...й (мүнөө совхоз болонхой) 28 hаалишад үнеэн бүри... 1.150 килограмм hү hааха гэжэ бултадаа аб адлихан ...ануудые абаhан байха юм. Һүтэй, hүгүй үнеэн гэжэ ..., hаахадаа шадамар бэрхэ, дүй дүршэлөөр баян ...шан гэжэ байха — теэд яахадаа булта аб адлихан ... абаха юм? Социалис уялга абаха харюусалгатай ...тэ хайша хэрэгээр хандаhан ушар одоол эндэ ха...на бэшэ аал?

...нишод гү, али hаалишадай үнгэрhэн жэлдэ абаhан ...нуудые шэнэ жэлэй тарамсаар дахин дабтажа бэ... бэеэрээ, тоонуудыень бага зэргэ ондоо болгоод, ... няажархидаг баримтанууд бии. Иимэ ушарта энэ ...алаар ажалшадтай үнэн зүрхэнэй халуун хөөрэлдөөн ...болоногүй бшуу. Энэ буруу. Хүн бүхэн социалис ...сөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадалсаха, тиихэдээ өөрын ...рхой уялгатай, урдаа табиhан өөрын бодото зорил... байха зэргэтэй.

...ha нэгэ ехэхэн дутагдал юуб гэхэдэ, социалис мүры...эй үрэ дүн саг соогоо согсолон гаргагданагүй. Хэнэй ...үлжэ, хэнэй гээгдэжэ ябаhаниинь мэдэгдэнэгүй. Сэ...ь хэлэхэдэ, түрүү ябаhан хүнүүдэй нэрэнь хаа яа хүн...эй самбарта бэшэгдээд, суглаа хуралдаан дээгүүр дурдаг...хизаарлашана. Харин гээгдэжэ ябаhан, мүрысөөндэ ...аhан хүнүүд тухай ажалшад огто мэдэнэгүй. Тэдээндэ ...ахаа, түрүү зэргэдэ гаргаха тушаа тодорхой хэмжээн ...агүй. Зарим колхоз болон совхозуудай партийна ор...ганизацинуудынь энэ талаар hонирхолтой хэмжээ, ябуулгануу... бэелүүлдэг байна. Теэд эдэ хэмжээ ябуулгануудынь ...ажахынуудта яахадаашьеб дэлгэрүүлэгдэнэгүй. Жэ...хэдэ, Загарайн аймагай Карл Марксын, Түнхэнэй ...ай Ленинэй нэрэмжэтэ, Яруунын «Победа», Му...Шэбэрэй «Искра» колхозуудта, Сэлэнгын аймагай ...анэй нэрэмжэтэ совхоздо түрүүшүүлые урмашуул...алаар hайшаалтай хэмжээ ябуулганууд бэелүүлэгдэ... Мүрысөөнэй дүн саг болзор соогоо согсологдоод, ...шадта мэдээсэгдэнэ, мүрысөөндэ илагшадай нэрэнь ...рлэлэй дэбтэртэ бэшэгдэнэ; түрүүшүүлэй нэрэ солые ...шуулhан туг үргэгдэнэ; мүрысөөндэ илагшадай дүй ...эл, онол арга тухай ханын газетэдэ, дайшалхы хуу...ида дэлгэрэнгыгээр бэшэгдэдэг байха юм; түрэhэн ...эйнь дашарамдуулан, түрүүшүүлые халуунаар ...шалдаг ёhо бии. Үсөөн үгөөр хэлэхэдэ, түрүүшүүл...риальнашье талаар али болохоор урмашуулагдадаг ...алтай.

...лхоз, совхоз бүхэндэ социалис мүрысөө hайнаар эм...аад, хүн бүхэнине мүрысөөндэ хабаадуулаад, үрэ ...иень саг болзор соонь согсолон гаргаад, илагшадые ... болохоор урмашуулаад, гээгдэгшэдтэ тодорхой ту...ыжа үзүүлээд байбал, энэ хадаа туйлай ехэ хүмүү...хы удха шанартай хэрэг мүн болоно. Социалис мү...өөндэ ажахын политикыншье, политическэ болон пат...ическа хүмүүжүүлгыншье асуудалнууд нэгэн доро ...хэгдэнэ бшуу. Тиимэhээ социалис мүрысөө эмхид... тушаа гол ёhо гуримууд хазагайруулагдаха огто ...гүй.

...оциалис мүрысөө шэнэ дэлисэтэйгээр, ажалшан бү...й хабаадалгатайгаар, үрэ дүн ехэтэйгээр, хэзээ хэ...эйхинhээ хүсэтэйгөөр эмхидхэхэ тухай асуудал тон ...өөр табигдаха ёhоороо табигдана. Ажалшадай дунда ...алис мүрысөө дэлгэрүүлхэ тухай КПСС-эй Централь... Комитедэй заабари, эрилтэ иимэ.

ГУРБАДАХИ ЖЭЛ—ШИИДХЭХЫ

ДҮРБЭДЭХИ КВАРТАЛ ГАБШАГАЙ

ХОНИШОДОЙ ҮГЭ БАТА

Сагай уларилай хэр орёо байбашье, ажахымнай хүдэлмэрилэгшэд нийтынгээ адууhа малда hайн шанартай үбhэ тэжээл бэлэдхэжэ абахын тула оролдожо гараа гэжэ онсо тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Хүн бүхэнэй оролдосын хүсөөр түсэбэй ёhоор хуряаха үбhэ тэжээлээ гүйсэд абаабди.

Малшадаймнай харюусалгатай хаhа—үбэлжэлгэ түлэг дундаа. Шанга шалгалтадаа hайн бэлэдхэлтэйгээр орожо, хараалhан даабаряа, абаhан социалис уялгаяа бодото дээрэнь бэелүүлхын тула малшаднай мүнөө үедэ оролдожо байнхай.

Манай «Мир» колхоз олон hалбаритай томохон ажахынуудай нэгэн юм. Мүнөө үедэ манда эхэ хонидой 22 отара тоологдоно. Дүй дүршэлтэй, ажалаа hайн мэдэхэ хонишод манда олон. Түсэбтэ табан жэлэй шиидхэхы гурбадахи жэлдэ манай колхоз 100 эхэ хонин бүриhөө 93 хурьга түлжүүлжэ, хараалhан түсэбөө амжалтатайгаар дүүргэв. Гомбо Нагбаевич Нансалов 100 эхэ хонин бүриhөө 106 хурьга түлжүүлжэ, хонин бүриhөө 3 килограмм 800 грамм нооhо хайшалжа, хамта хүдэлдэг нүхэд сооhоо онсо шалгарhан юм. Дүй дүршэлтэй хонишод — зуутан Батожан Гомбоевич Батуев, Софья Баторовна Банзаракцаева гэгшэдэй ажал мүн лэ урагшатай hайн.

Ерэхэ жэлдэ хонишоднай 100 эхэ хонин бүриhөө 95 хурьга абажа түлжүүлхэ, хонин бүриhөө 3 килограмм 400 грамм нооhо хайшалха гэхэ гү, али 950 центнер сагаан «алта» гүрэндэ худалдаха социалис уялгатай. Даажа абаhан социалис уялгаяа сүм дүүргэхэ арга боломжо манай хонишодто гүйсэд бии.

Үбэлжэлгын үедэ үгтэхэ үбhэ тэжээл отара бүридэ хубаагдажа, хорёодо оруулагданхай. Жэшээнь, Гомбо Нансаловай отарада энэ хугасаада 400 центнер үбhэн, 400 центнер зеленко үгтөө. Хүсэд хүрэхэ сагаан hолоомон отара бүхэндэ абаашагдаа. Эхэ хонин бүхэндэ үдэрэй туршада 300 грамм талха тариянай зүйл нэмэжэ эдюулэгдэнэ. Бии байгаа үбhэ тэжээлээ гамтайгаар гаргашалжа, харууhалжа байhан хонин hүрэгөө hайнаар ондо оруулха, олон хурьга түлжүүлхын тула хонишоднай оролдоно.

Н. УЛАНОВ,
«Мир» колхозой главна зоотехник.
Зэдын аймаг.

Аниса Ульяновна Григорьева Улаан-Үдын аймагай «Искра» колхоздо hаалишанаар ажаллана. Энэ жэлдэ 16 үнеэ харууhалхадаа, туд бүриhөөнь 2.200 литр hү hааха социалис уялга абаhан юм. Мүнөө тэрэ үнеэн бүриhөө 1.854 литр hү hаагаад байна.
Абаhан уялгануудаа дүүргэхэб гэжэ Аниса Григорьевна найдуулна.

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото.

ЗОРИЛГОНЬ ЕХЭ

Үбэлэй үедэ hү ехээр hааха, гүрэндэ худалдаха талаар үүсхэл гаргаhан Яруунын малшадай уряае hайшаан дэмжэhэн Дэдэ-Тайлсын совхозой Тарбагатайн hү hаалиин фермын коллектив бии байhан арга боломжонуудаа хараажа үзөө юм. Тиихэдээ малай үбэлжэлгын хэр бэлдэгдэhые, мүн үбhэ тэжээлэй али зэргээр гаргашалагдажа байhые шалгажа, дэлгэрэнгыгээр хэлсэhэн, дутагдалнуудаа элирүүлhэн байна.

Фермын hаалишад хараалhан даабаринуудаа дүүргэхын түлөө нилээд оролдожо, совхоз, аймаг доторoo нэгэнтэ бэшэ түрүү hуури эзэлдэг юм. Жэшээнь, hү hааха, гүрэндэ худалдаха социалис мүрысөөнэй юhэн hарын дүн гөөр энэ ажахы аймаг соогоо түрүү hуури эзэлээ hэн.

Байгша оной үбэлэй hарануудта hү ехээр hаахын түлөө мүрысөөндэ оролсожо, бусад фермэнүүдтэй хаба шадалаа туршалсаха арга боломжо энэ коллективтэ бии.

Мүнөө жэлдэ нийтын малда 7.685 центнер үбhэн, 3.600 центнер зелёнко хуряагдажа, 4.500 центнер hолоомон суглуулагданхай. Эдэ үдэрнүүдтэ hаалишан бүхэн тэжээлээ гамтайгаар, рационой ёhоор гаргашална. Тэжээл бэлдүүлдэг цехынь hаадгүйгөөр хүдэлтэгдэжэ захалhаар үнинэй.

Малайнгаа хашаа, хорёое бүри намарай дулаан байхада заhажа, хүүшарhыень hэльбэжэ үрдеэ hэн.

Фермэ дээрэ социалис мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрэнхэй. Жэлэй эхинhээ хойшо 400 центнер hү hаажа, ерэхэ жэлэй түсэбөөр ажаллажа байhан дүршэлтэй бэрхэ hаалишан Физа Ивановна Каропская мүрысөөндэ түрүүлнэ. Фермэ бүхыдөө табан жэлэй гурбадахи жэлые амжалтатай дүүргэжэ байна. Жэлэй туршада 3.077 центнер hү hааха түсэбөө 3.014 центнертэ хүргөөд байнхай. Һаалишад В. Богдашева, В. Гончарова, А. Краснопеева, Л. Ушакова гэгшэд жэлэйнгээ түсэбые бэелүүлхэ дүтэлэнхэй.

Эндэхи hаалишад үнгэрhэн жэлэйхидэ орходоо мүнөө үедэ ехэ hү абаа. Хэрбээ энэ фермэ нёдондоной 10 hарын туршада үнеэн бүриhөө 1493 килограмм hү hааhан hаа, харин мүнөө 1591 килограмм hү абаба.

Фермын коллектив үбэлэй hарануудта үнеэн бүриhөө 1.200 килограмм hү hааха гэhэн уялга абаа юм. Хэлэhэн үгэдөө хүрэхын түлөө hаалишан бүхэн оролдосотой шударгыгаар ажаллажа байна.

Б. ЛАЙДАПОВ.
Хоринин аймаг.

ТҮРҮҮШҮҮЛhЭЭ ГЭЭГДЭХЭГҮЙБДИ

Хүдөөгэй малшадай эгээл харюусалгатай, нилээд бэрхэтэй, хүндэшье хүдэлмэриш хаhа — малай үбэлжэлгэ эхилэнхэй. Тиимэhээ энэ шухала кампани хадаа ажахымнай бүхы малшад, мэргэжэлтэд болон хүтэлбэрилэгшэдэй, партийна, комсомолой, профсоюзан организацинуудай мэргэжэл шадабарие шалгаха ёhотой дайшалхы шалгалта болоно үгэдэг.

Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой ажалшад үбэлжэлгын түрүүшын үдэрhөө габшагай шангаар хүдэлхэ уялгаяа хүсэд мэдэрэн, ерэхэ шэнэ жэлдэ мал ажалай продуктнуудые улам ехээр абахын, гүрэндэ худалдахын түлөө тэмсэхээр эрид шиидэнхэй. Манайхин Яруунын, Хэжэнгын колхоз, совхозуудай малшадай гаргаhан үүсхэлые халуунаар дэмжэн, бүгэдэ нийтын социалис мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр оролсонхой.

1973—1974 онуудай малай үбэлжэлгые эрхим hайнаар эмхидхэжэ, гүрэнэй түсэб, уялгануудые эрхимээр дүүргэхын тула колхозой партком ба правлени эмхидхэлэй ехэ хүдэлмэри ябуулна.

Мал ажал дээрэ хүнүүд лэ хамаг юумэ шиидхэдэгынь бултанда мэдээжэ. Тиимэhээ манай партийна комитет, колхозой правлени эрхим түрүү, ажалай дүй дүршэлөөр баян хүнүүдые фермэ, отаранuудта хүдэлгэхые хүсэжэ байдаг.

Колхоздомнай hү hүүлиин дүрбэн ехэ фермэ бии. Тэдэнэй хоёрынь хүсэд оньhожоруулагданхай юм. Малшадай хүдэлмэри хүнгэдхэхэ талаар hүүлэй үедэ колхоздо яhала юумэн хэгдэнхэй, мүнөөшье хэгдэhээр. Колхоздо бүхыдөө 730 hаамхай үнеэн тоологдоно. Тэдэниие 35 hаалишад харууhалжа, сагаан эдеэ ехээр абахые оролдожо байдаг манай урдаа хараха хүнүүднай гээшэ. Малай гүүртэнүүдые коммунистнууд хүтэлбэрилдэг. Түсэбтэ даабари, социалис уялгануудые нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхын хойноhоо оролдожо, тэдэнэр эбтэй зэтэй коллектив байгуулаад, шадамар бэрхээр хүтэлбэрилнэ. Олондо үльгэр жэшээ харуулан хүдэлжэ, hайн амжалтануудые туйлажа байдаг малшад, хонишод, гахайшадые тоолохо болоо hаа ехэ олон. Тэдэнэй тоодо hаалишад Д. Ж. Очирова, Ц. Д. Султумова, Г. И. Пескова, И. Л. Черных, Д. Д. Дашинимаева болон бусад оролсоно.

Колхозой бүхы малшадай шэн габьяата ажалай хүсөөр малай үбэлжэлгэ бараг hайнаар үнгэргэжэ, юhэдэхи табан жэлэй түсэбтэ даабаринуудые hайнаар дүүргэжэ байнабди. Эндэ жэшээ болгон хэлэхэдэ, гүрэндэ hү худалдаха жэлэй түсэб hүүлшын мэдээгээр 93,4 процент [illegible] ...лэй дүүрэтэр түсэбhөө гадуур үшөө 300 центнер hү гүрэндөө тушаахаар хараалнабди.

Мяха худалдалгаар манай ажахы hүүлшын жэлнүүдтэ түсэбтэ даабаринуудаа ходо үлүүлэн дүүргэдэг болонхой. Мүнөө жэлдэ түсэбөөр хараалагдаhан 4180 центнерэй орондо 4150 центнер мяха худалдаад байна. Түсэбөө үлүүлэн үшөө 100 центнер тушааха арга боломжотойбди.

Колхоздо шэнээр баригдаhан, оньhото техникээр хүсэд хангагдаhан Ягодныя отделениин гахайн фермэ ба залуу мал шахадаг тусхай түүртэ манай «Мяханай фабрика» гэжэ нэрлэгдэдэг. Коммунист И. М. Афанасьевай хүтэлбэрилдэг СТФ-эйн коллектив 1972—1973 онуудай үбэлэй үедэ малшадай бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ оролсожо, hайн үрэ дүн туйлаhанай түлөө СССР-эй Хүдөө ажахын министерствын, хүдөө ажахын болон бэлэдхэлэй хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай ЦК-гай Хүндэлэлэй грамота 1000 түхэриг мүнгэн шангтайгаар абаа. Ягодныя отделениин СТФ-эйн коллектив аймагай ажахынуудай гахайн фермэнүүдэй социалис мүрысөөндэ илажа, КПСС-эй райкомой, аймсоведэй гүйсэдкомой Улаан вымпел 200 түхэриг шангтайгаар абажа, аймагай Хүндэлэлэй самбарта бэшэгдэбэ.

Манай хонишодшье үнгэрhэн үбэлжэлгын үедэ муу бэшээр хүдэлжэ гараа hэн. Гүрэндэ нооhо худалдаха түсэб 100 процент дүүргэгдэнхэй. Түрүү хонишоднай хэд бэ гэбэл, М. Р. Тогочиева, З. Н. Цындуева, Ц. Д. Шарапов, Б. Р. Бальчинов, И. Н. Чагдуров болон бусад болоно. Жэшээнь, ахалагша хонишон, партиин гэшүүн З. Н. Цындуева үнгэрhэн жэлдэ 100 эхэ хонин бүхэнhөө 100,6 хурьга абажа, үхэл гарзагүйгөөр томо болгожо тушааhан байна. Бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ туйлаhан ехэ амжалтын түлөө СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указаар энэ хонишон «Ажалай габьяагай түлөө» медаляар шагнагдаа. Бүхыдөө манай колхоздо 6 хүн СССР-эй орден, медальнуудаар шагнагданхай. Нэрлэбэл, hаалишан Ц. Д. Султумова, хонишод М. Р. Тогочиева, З. Н. Цындуева, тугалшан П. Е. Захарова, гахайшад И. М. Афанасьев, В. И. Чебунина гэгшэд.

Колхозой партийна комитет, правлени нийтын адууhа малай мүнөө жэлэй үбэлжэлгэдэ анхаралаа бүри ехээр хандуулна. Фермэ, отарануудай байра саг соонь hэльбэн заhаха, дулаалхын, үбhэ тэжээл үбэлжөөнүүдтэ асаруулхын тула эмхидхэлэй бага бэшэ хүдэлмэри ябуулhан, мүнөөшье ябуулhаар байна. Таряа хуряалгын хүдэлмэридэ туха сүлөөгүйгөөр хүдэлжэ байhан колхозниигуудые ажалhаань hаатуулхагүйе оролдон, колхозой хүтэлбэрилэгшэд малай үбэлжэлгэдэ бэлдэлгэдэ нютагай коммунист-пенсионер үбгэдые, комсомол залуушуулые, мэргэжэлтэдые хабаадуулха гэжэ шиидэhэн байна. Тингэжэ хэдэ хэдэн воскресник үнгэргэгдэhэн юм. Ноябриин эхеэр үбэлжэлгэдэ бэлдэлгэ гол түлэб дүүрэнтээд байба.

Жэжэ-божо юумэн үшөөл хэгдэхээр ааб даа. Хонишоднай өөhэдөө дал, хотоёо шабажа, hайнаар дулаалдаг заншалтай. Хэрэгтэй газартань хүнүүд эльгээгдэжэ, туhа хүргэгдэдэг.

Мүнөө жэлдэ сагай уларил таарамжагүй байжа, бидэнэр хүндэ хүшэр байдалда орожо, тариянай hайн ургаса абажа шадаагүйбди. Тиимэhээ нийтынгээ адууhа малда үбэлдөө таряа талханай зүйл ехээр үгэжэ шадахагүй байнабди.

Хэды бэрхэшээлнүүдэй тохёолдобошье, манай механизаторнууд, луговодууд болон бусад хүнүүд таряагаа, ногоо болон бусад алибаа тэжээл гээлтэ хоролтодо оруулангүйгөөр хуряажа абахын тула бүхы хүсэ шадалаа гарган хүдэлөө. Тингэhэнэй ашаар түсэбөөр хараалагдаhан 29.380 центнерэй орондо 30.914 центнер үбhэ, 4037 тонно силос, 229 тонно сенаж, 8000 центнер hолоомо, 1500 центнер зелёнко хуряажа абаабди. Гадна нийтын адууhа малда 3000 центнер холимол тэжээл, • 2454 центнер витаминаар баян ногооной гурил үгтэхэ ёhотой. Эдэмнай хаанашье хүрэхэгүй гэжэ бидэ hайн ойлгонобди. Тиимэhээ партийна комитет, колхозой правлени бии байгаа арга боломжонуудые хүсэд дүүрэнээр хэрэглэхэ, тэжээл гамтайгаар гаргашалхын хойноhоо оролдохо уялгатай. Һолоомо, таряа талханай зүйл бутаргажа, халуун уhанда, уралда байлуулжа, малда эдюулхын тула шухала хэмжээнүүд абтана. Бүдүүн тэжээл, илангаяа hолоомо үбэлэй үедэ буйлуулжа, шаналжуулжа малда үгэхэ хэрэгтэ ехэ анхарал табигдана.

Арбузово hуурин hолоомо шанаржуулха тусхай пункт бэлдэгдэжэ байна. Эндэ буйлуулагдаhан тэжээл ажахын бүхы hү hаалиин фермэнүүдтэ зөөгдэжэ байха юм.

Ноябриин эхеэр колхозой партийна эхин организацинуудта суглаанууд үнгэргэгдэжэ, малай үбэлжэлгэ hайнаар үнгэргэхэ, ашаг шэмыень дээшэлүүлхын тула юу хэхэ тухайгаа коммунистнууд малшадтай хамтаараа зүбшэн хэлсэжэ, хүн бүхэнэй зорилго тодорхойлhон байнабди.

1973—1974 онуудай үбэлжэлгын үедэ нийтынгээ адууhа малhаа бүри ехэ продукци абахын тула бии байгаа нөөсэ, арга боломжонуудаа хүсэд дүүрэнээр хэрэглэхэ зорилго манай коммунистнуудай, бүхы малшадай урда табигдана гээшэ.

Колхозоймнай hаалишад, малшад, хонишод, гахайшад Яруунa, Хэжэнгынхидэй үүсхэлые халуунаар дэмжэн, үбэлжэлгын үедэ сагаан эдеэ, мяха ехээр абаха, гүрэндөө элбэгээр худалдахын түлөө дээшэлүүлэгдэhэн социалис уялгануудые абанхай.

Илагшадые материальна, моральна талаhаань саг үргэлжэ урмашуулжа байхын тула партийна комитет, правлени социалис мүрысөөнэй гуримуудые шэнээр зохёонхой.

Тиимэhээ малшадай уялгануудаа амжалтатайгаар дүүргэхэ байhандань батаар этигэнэбди.

Н. КУЖЕНОВ,
Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой парткомой секретариин орлогшо.
Сэлэнгын аймаг.

БАЙГААЛИИЕ ХАМГААЛГАДА ЗОРЮУЛАГДАХА МИЛЛИАРД

Байгаалие хамгаалха талаар РСФСР-эй Верховно Соведэй бэлэдхэлэй комиссиин зүблөөн ноябриин 30-да болоhон байна.

Совет хүнэй элүүр энхэ байлга, тэрэнэй ута наhа эдлэлгэ, удаан саг соо ажаллаха хаба шадабари хангалга байгаалие хамгаалха, агаар ба уhа арюун сэбэр байлгаха ябадалтай нягта холбоотой юм. Энэ хэрэгтэ гүрэнэй зүгhөө жэл бүри нилээд ехэ мүнгэн hомологдоно. Россин Федерациин газар дайда дээрэхи байгаалиие хамгаалхын тула 1974 ондо бүхы дээрэнь миллиард үлүүтэй түхэриг табиха гэжэ хараалагданхай.

Уhа сэбэр байлгаха түхеэрэлгэнүүдэй барилга бүри хурдан түргэнөөр бүтээгдэжэ эхилхэ, промышленностьдо хэрэглэгдэhэн уhа сэбэрлэхэ үрэ ехэтэй шэнэ арганuудые нэбтэрүүлэн дэлгэрүүлхэ, предприятинуудые тусхайлагдаhан газарhаа уhа абадаг болгохо зорилго табигдана. Уhанда нуралгаhаа, hалхинда үлеэгдэн хаталгаhаа газараа хамгаалхын тула 70 мянган гектар талмай дээрэ зурууд модо hуулгахаар хараалагдана. Тэрэшэлэн мододые hэргээн ургуулха хүдэлмэри хэгдэхэ, Энээмнай миллион үлүүтэй гектар газар дайдые ээлхэ байха. Үнэтэ амитадай ба урга малнуудай аймагые хамгаалхын тула шэнэ заповеднигууд, тусхайлан хүреэлэгдэhэн газарнууд эмхидхэгдэхэ.

(ТАСС).

ЧИЛИИН АРАДТАЙ ҺАНАЛАА НЭГЭДЭН ДЭМЖЭХЭ КОМИТЕТ ТОГТООГДОБО

Чилиин демократуудтай hаналаа нэгэдэн дэмжэлгэдэ зорюулагдаhан, совет нийтын эмхинүүдэй түлөөлэгшэдэй суглаан hаяхан Союзуудай байшангай Октябрьска зал соо болоо. Элидхэлшэ— ВЦСПС-эй секретарь С. А. Шалаев иигэжэ тэмдэглэбэ: Чилидэхи харата балмад ябуулганууд Чилиин арад зондо аюул тохёолдуулхаhаа гадна, мүн хүн түрэлтэнэй нангин зорилгонуудта — эрхэ сүлөөтэй, бэеэ даанхай, амгалан тайбан байха гэhэн эрмэлзэлдэ хоро хохидол ушаруулна.

СССР-эй Медицинын эрдэм ухаанай академиин академик Н. Н. Блохин, СССР-эй Уран зохёолшодой холбоонoй правлениин секретарь М. К. Луконин, КПСС-эй Гагаринска райкомой (Москва хото) нэгэдэхи секретарь Т. В. Голубцова, Даугавпилска химическэ утаhанай заводой үйлэдбэриин hуралсалай инструктор Л. Ф. Миглан гэгшэд үгэ хэлэхэдээ, совет хүнүүд Чилиин арадта ехэ хүндэлэлэй, хани ёhоной мэдэрэлтэйгээр хандана гэжэ тусхайлан тэмдэглэбэ. Чилиин демократуудтай hаналаа нэгэдэн дэмжэхэ Советскэ комитедые орон доторoo эмхидхэн байгуулха гэжэ эдэнэр hанамжалаа.

Чилиин демократуудтай hаналаа нэгэдэн дэмжэхэ Советскэ комитет эмхидхэн байгуулха гэжэ суглаанда хабаадагшад нэгэ hаналтайгаар шиидхэбэ. Энэ комитедтэ нийтын ажал ябуулагшад, хүдэлмэришэд, колхозниигууд, эрдэм, соёл болон искусствын түлөөлэгшэд ороо. Комитедэй түрүүлэгшээр ВЦСПС-эй секретарь С. А. Шалаев hунгагдаба.

(ТАСС).

...ЛБЭГ ЭЛБЭГ ЭЖЭЭЛ

Нийтын адууhа малай тоо толгой олошоруулха, ашаг шэмыень дээшэлүүлхэ хэрэгтэ шэмэтэ тэжээл ехэ нүлөө үзүүлдэг гэжэ хүдөөгэй ажалшад hайн мэдэнэ. Республикымнай ажахынууд hүрэг олон малдаа комбикорм аяар холоhоо шэрэдэг гуримтай. Энэ шэмэтэ тэжээл ажахы бүхэндэ буйлуулан гаргаха арга боломжо гүйсэд бии. «Бурятсельхозтехпроект» конторын инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд Оймурой, Баргажанай, Хурамхаанай совхозуудай захилаар комбикорм буйлуулан гаргадаг цехэй проектно-сметнэ документаци зохёожо, дээрэ дурсагдаhан ажахынуудта эльгээбэ.

· Иимэ цехэй ашаглалгада үгтэhэнэй удаа хамтын гол баялиг болохо — адууhа малые белок, витамин ехэтэй, минеральна бодосуудаар элбэг шэмэтэ тэжээлээр гүйсэд хангаха арга боломжотой болохо. Тус цехүүдтэ комбикорм буйлуулан гаргадаг ОКЦ-15 түхэлэй автомат түхеэрэлгэ тодхогдохо юм. Татагдаха ороохондо хэрэгтэй минеральна бодосуудые заабариин ёhоор нэмээд, тээрмэдэжэ, шэмэтэ тэжээл элбэгээр абажа болоно.

Шэмэтэ тэжээл гаргадаг цехэй барилга 40 мянган түхэригтэ болоно. Республикымнай ажахынууд туhатай иимэ барилга хэхэ гүйсэд арга боломжотой.

А. ЕЛИЗАРОВ,
«Бурятсельхозтехпроект» конторын инженер.

Парторганизацинуудай тоосоон ба hунгалта

Түнхэнэй аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой тоосоото hунгалтын партийна суглаан hаяхан болобо. Үнгэрhэн тоосоото үе саг соо хэhэн хүдэлмэри тухайгаа парткомой секретарь Б. М. КЫРМЫГЕНОВ коммунистнуудай урда элидхээ. Энэ суглаан тухай тоосоон уншагшадай анхаралда табигдана.

АЖАЛАЙ ЖУРАМ— АМЖАЛТЫН ЭХИН

Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой партийна организациин зэргэдэ зуу шахуу коммунист тоологдоно. Колхозой партком бүхы ажал хэрэгээ ябуулхадаа коммунистнуудайнгаа хүсэндэ түшэглэнэ, тэдэнэй эдэбхи үүсхэлтэ ажалые ударидана гээд элидхэлшэ хэлэбэ. Ушар иимэhээ коммунистнуудаа үйлэдбэриин харюусалгата участогуудта хубаарилан табиха асуудалда партком саг үргэлжын ахарал хандуулдаг hэн. Колхозой отделенинүүд, бригаданууд болон фермэнүүдые коммунистнууд толгойлно. Тиихэдэ колхозой коммунистнуудай хахадынь үйлэдбэриин харюусалгатай участогуудта — малшанаар, механизатораар ажаллана. Коммунистнуудай, бүхы колхознигуудай эршэтэ ажалай хүсөөр Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз хүдөө ажахын продукци үйлэдбэрилхэ, гүрэндэ худалдаха талаар юhэдэхи табан жэлэй гурбадахи, шиидхэхы жэлэй түсэбыс амжалтатайгаар дүүргэжэ байнхай.

Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой коллектив 1973 ондо хүдөө ажахын продукци гүрэндэ худалдаха түсэбөө сүм дүүргээд байна. Ноябриин 15-най мэдээгээр мяха худалдаха түсэб 108 процент, hү—133 процент, орооhо гүрэндэ худалдаха түсэб—100 процент дүүргээ. Мүнөө жэл тус колхозой тарияашад түрүүшынхеэ 50 мянган центнер ороохо хуряаба. Колхоз дотор гектар бүриhөө дунда зэргээр 13,4 центнер орооhон хуряагдаhан байна бшуу. Сагай уларилай таатай зохид бэшэ байбашье, түрүүшынхеэ иимэ баян тариян яажа хуряагдааб гэhэн асуудалда хэдэн хүн үгэ хэлэхэдээ тоггоо. Газар тариалангаа hайнаар элдүүрилhэнэй, ажалай журам hайнаар сахиhанай, хабарай тарилгын ба тарияа хуряалгын үедэ мүрысөө hайнаар эмхидхэhэнэй, наг шэбхэ болон минеральна үтэгжүүлгэ зүбөөр хэрэглэhэнэй ашаар иимэ амжалта түйлагдаа гээд тэдэнэр заажан байна. Колхозой механизаторнууд нөөсэ, арга боломжонуудаа тооложо үзөөд, 1974 ондо 60 мянган центнерhээ доошо бэшэ тарияа хуряахабди гэhэн социалис уялга абаа.

Юhэдэхи табан жэлэй гурбадахи, шиидхэхы жэлэй даабаринуудые болзорhоонь урид дүүргэхын түлөө колхознигуудай дунда дэлгэрhэн социалис мүрысөөе колхозой партком ударидаа. Социалис мүрысөөнэй дүнгүүдые саг дарыдань гаргаха, тэрэниие олондо мэдээжэ болгохо, ажалай түрүү дүй дүршэлые колхознигуудай дунда тараан дэлгэрүүлхэ, материальна болон моральна урмашуулгые зүбөөр хэрэглэхэ хэрэгтэ колхозой партком гол анхаралаа хандуулдаг юм.

Бригаданууд болон фермэнүүдэй хоорондохи, hаалишад, малшад ба хонишодой хоорондохи мүрысөөнэй дүнгүүд hара бүри, харин үбhэ тэжээл бэлэдхэлгын, тарияа хуряалгын үедэ ажалай дүнгүүд таба хоноод гаргагдадаг байгаа. Социалис мүрысөөндэ шалгарагшадта колхозой парткомой болон правлениин дамжуулгын улаан туг, вымпел, мүнгэн шан барюулагдадаг. Материальна болон моральна урмашуулгын хүсые адли тэгшээр хэрэглэхэ гэжэ колхозой партийна комитет оролдодог hэн. 1972 оной социалис мүрысөөндэ шалгарагшад мүнгэн шанhаа гадуур курортнуудта ошохо түлбэригүй путёвконуудта хүртэhэн байна. Үбhэ хуряалгын үедэ hайнаар ажаллаhан Тоорын дунда hургуулиин 30 hурагша ВДНХ-да Москва ошожо ерээ.

1973 оной социалис мүрысөөнэй дүнгүүдэй ёhoop, колхозой 30 механизатор түлбэригүй путёвконуудаар курортнуудта ошоо, үнэтэ бэлэгүүдээр шагнагдаа. Тиихэдэ эрхимэй эрхимүүд гүрэн түрын зүгhөө орден, медальнуудта хүртөө. Жэшээлхэдэ, hаалишад С. Ш. Зандеева, Н. Д. Зарбуева— Ажалай Улаан Тугай орденоор, хонишон Р. С. Янданов — «Хүндэлэлэй тэмдэг» орденоор, hү hаалиин фермые даагша Д. С. Матуев — «Ажалдаа шалгарhанай түлөө» медаляар шагнагдаhан байна. 1972—1973 оной үбэлжэлгын үедэ ажалдаа эохим амжалта түйлаhан Бутуугай hү hаалиин фермын коллектив КПСС-эй обкомой, республикын Министрнүүдэй Соведэй Хүндэлэлэй грамотаар, 1000 түхэриг мүнгөөр шагнагдаа. Тэрэшэлэн тус колхозой Шулуутын хонишодой бригадын коллектив 100 түхэриг шанда хүртэнхэй.

Гэхэтэй хамта тус колхозой ажалай 20 түрүүшүүл «1973 оной социалис мүрысөөндэ эрхимлэгшэ» гэhэн тэмдэгтэ хүртөө. 1972 ондо hү hаалияа эрид дээшэлүүлhэнэйнгээ түлөө Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз КПСС-эй обкомой, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дамжуулгын Улаан тугта хүртэhэн. Зүгөөр тарияашад ба малшадай хоорондохи социалис мүрысөөнэй дүнгүүдые гаргаха, харуулан ойлгуулха хэрэгсэл hайнаар эмхидхэхэ, урмашуулха хэрэгтэ хайша хэрэгээр хандадаг партийн организацинууд колхоз доторь бии юм байна. Колхозой Шанаагай отделениин партийна организаци тэрэ тоодо оролсоно.

Колхозой партком коммунистнууд болон партийна бэшэ хүнүүдэй политическэ hуралсалда горитой анхарал хандуулдаг байгаа. КПСС-эй XXIV съездын, КПСС-эй ЦК-гай удаадахи Пленумуудэй шиидхэбэринүүдые. ССР Союзай байгуулагдаhаар 50 жэлэй ойн баярай суглаан дээрэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежневэй хэhэн элидхэлые хүн зоной дунда үргэнөөр тараан дэлгэрүүлхын түлөө партийна комитет оролдоо. Үнгэрэгшэ жэлдэ бүхыдөө 125 хүн политическэ hуралсалда ябалсажа гараа. Харин 1973—74 онуудай hуралсалай жэлдэ 140 хүн политическэ эрдэм мэдэрэлээ дээшэлүүлнэ.

Политинформаторнууд, агитаторнууд үйлэдбэриин участок бүридэ томилогдоhон байгаа. Тэдэнэр өөрыннгөө харюусалгата үүргые нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэжэ гараа.

Зүгөөр Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой парткомой хүдэлмэридэ дутагдалнуудшье бии байгаа. Жэшээлхэдэ, Зүүн-Мүрэнэй отделениин партийна организаци партиин Уставай ёhoop жэлэй туршада коммунистнуудай 11—12 суглаа зарлаха ёhотой hаа, 5—6 суглаа үнгэргөө. Колхозой партком иимэ ябадалтай эбсэжэ байгаа. Партийна суглаанууд дээрэ табигдаhан шухала асуудалнуудые зүбшэн хэлсэлгэдэ зарим коммунистнууд эдэбхигүйгөөр хабаададаг байhан. Партийна суглаанууд коммунистнуудые хүмүүжүүлгын бодото hургуули болохо ёhотой. Энэ баримта партийна болон ажалай журамай hула байhые гэршэлнэ.

Суглаан дээрэ үгэ хэлэhэн коммунистнууд — колхозой Шанаагай отделениин овощ ургуулагша **Д. Ш. Ангарёнов**, Шулуутын тракторно тариян ажалай бригадын бригадир **С. С. Янданов**, Зүүн-Мүрэнэй отделениин агроном **В. М. Мандарханов**, Тоорын отделениин лутовод **Ц-Д. Ошоров**, Зүүн-Мүрэнэй 8 жэлэй hургуулиин hуралсалай таhагые даагша **Н. М. Котельникова**, колхозой түрүүлэгшэ **А. С. Иринчеев** болон бусад ажахынгаа экономико саашадань улам hайжаруулха тушаа асуудалнуудта гол анхаралаа хандуулжа, олон дурадхалнуудые оруулаа.

Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой тоосоото hунгалтын партийна суглаанда КПСС-эй обкомой пропаганда ба агитациин таhагые даагшын орлогшо **В. В. Матхеев**, партиин райкомой секретарь **В. К. Пахахинов** гэгшэд хабаадалсажа, үгэ хэлээ.

Тоосоото hунгалтын суглаан дээрэ партком шэнээр hунгагдаа. Парткомой секретаряар Б. М. Кырмыгенов дахинаа hунгагдаба.

С. ОЧИРОВ,
манай корр.

ЗАЛУУШУУЛАЙ ЭДЭБХИТЭЙ ХАБААДАЛГАТАЙГААР

Мүнөө үедэ хүдөө ажахыда тон харюусалгатай хаhа тулажа ерээд байна. Колхоз, совхозуудай адууhа мал үбэлжөөндөө оруулагданхай. Гэнтэ гэнтэ хүйтэрөөдшье абана, саhаншье ороодхино. Тиигэжэ малшадай ажалда хүшэрхэн саг эхилбэ гээшэ. Яагаашье хадань тэдэнэр үбэлжэлгын үедэ урда жэлнүүдэйхиhээ hү, мяха, ехээр абаха, гүрэндөө бардамаар тушааха гэhэн зорилго урдаа табинхай.

Мал ажалда хүдэлжэ байhан комсомолшууд болон залуушуул аха нүхэдтэеэ адли энэ тэмсэлдэ өөhэдынгөө хубитые горитойгоор оруулалсаха гэжэ бээ зэhэнхэй. Зүгөөр тэдэнэй хүдэлмэрие hайнаар эмхидхэхэ, социалис мүрысөөндэ хабаадуулха хэрэг ажахынуудай комсомолой комитедүүд ударидаха уялгатай.

Үнгэрэгшэ малай үбэлжэлгын хүдэлмэриин дүнгөөр манай аймаг малшадай бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ илагшадай зэргэдэ оролсожо. КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, ВЦСПС-эй, ВЛКСМ-эй ЦК-гай дамжуулгын Улаан тугта хүртэhэн юм. Энэ амжалтада аймагай залуу малшадай оруулhан хубита яhала ехэ гээд тэмдэглэлтэй. Гадна, Буряадай АССР-эй 50 жэлэй ойн хүндэлэлдэ зорюулагдаhан социалис мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрhэниинь мэдээжэ. Залуу малшад эндэ мүн эдэбхи үүсхэлээ гаргаhан, бага бэшэ амжалта түйлаhан байна.

Жэшээлхэдэ, hү hаалиин комсомол-залуушуулай фермэнүүдэй дундаhаа «Маяк» колхозой Десятниковай МТФ онсо шалгаржа, аймаг соогоо нэгэдэхи hуури эзэлээ hэн. Энэ фермын коллектив үбэлжэлгын үедэ үнеэн бүриhөө дунда зэргээр 1.311 килограмм hү hаажа абаhан байгаа. Хоёрдохи hуурида мүн энэ колхозой Хандагатайн МТФ, гурбадахида — «Дружба» колхозой Пестеревэй МТФ гараhан юм.

hаалишадай дунда комсомол-залуушуулай Десятниковай hү hаалиин фермын басагад баhал эрхимлээ. Энэ гайхалгүй ааб даа. Үнеэн бүриhөө 1.587 килограмм hү hааhан Елена Казанцева ВЛКСМ-эй ЦК-гай Хүндэлэлэй грамотаар, «Алтан хоолос» гэжэ тэмдэгээр, Людмила Лаптева 1.556 килограмм hү hаажа, Болгариин Арадай Республикаар аяншалжа ерэхэ путёвкоор шагнагдаа. Мүн ВЛКСМ-эй ЦК-гай Хүндэлэлэй грамота болон «Алтан хоолосто» Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой hаалишан Евдокия Назарова хүртэhэн юм.

Дээрэ хэлэгдэhэн фермэнүүдтэ түл абалга мүн лэ hайн. Десятниковай МТФ-гэй малшад 100 үнеэн бүхэнhөө 95 тугал абажа, бултыень тобир тарганаар түлжүүлжэ шадаа. Урда жэлэйхитэй сасуулбал, hаалишан бүхэн аяар 250 килограммаар hү hаалгаяа дээшэлүүлhэн байгаа.

Манай залуу хонишод, гахайшад, шубуушад hаалишадhаа жэшээ абан, баhал баян амжалтануудые түйлаа, абаhан социалис уялгануудаа дүүргэжэ шадаа юм.

Гэбэшье залуу малшадай дунда ябуулдаг манай эмхидхэлэй, хүмүүжүүлгын хүдэлмэридэ дутуу дунданууд олон. «Улаан Оронго» колхоздо, Ивалгын туршалга-үйлэдбэриин ажахыда залуу малшадай дунда социалис мүрысөөн мүртэйгөөр эмхидхэгдээгүй байшоо. Эндэ комсомол-залуушуулай нэгэшье фермэ, гүүртэ үгы байhан юм. Харин залуу hаалишад, малшад, гахайшад, шубуушад эндэ яhала олон ааб даа. Тиихэдээ тэдэнэр комсомолой ажабайдалhаа хажуу талада ябаhан шэнги болошоно ха юм.

Социалис мүрысөө ......хэхэ, тэдэниие хүтэлбэрилхэ хэрэгтэ дутуу дунданууд олон байгаа. Зарим колхоз, совхозуудта мүрысөөнэй дүнгүүд саг соогоо гаргагдадаггүй, энээниие олондо мэдээжэ болгохын тулада тусхай хэмжээ ябуулганууд бэелүүлэгдээгүй hэн. Мүн ажалдаа шалгарhан залуу малшадые материальна болон моральна талаар урмашуулха гурим зарим ажахынуудта муутаар хэрэглэгдээ.

Эдэ мэтын дутуу дундануудые харадаа абажа, мүнөө эхилээд байhан малай үбэлжэлгын үедэ залуу малшадай дунда социалис мүрысөө үргэнөөр, дэлисэ ехэтэйгээр эмхидхэхэ зорилготойгоор хэмжээ ябуулгануудые бэелүүлхээр хараалнабди.

Октябрь hарада ВЛКСМ-эй райкомой пленум зарлагдаа hэн. Энэ пленум дээрэ гол түлэб малай үбэлжэлгэ эмхитэйгээр, амжалта hайнтайгаар үнгэргэхэ тухай хөөрэлдөөн болоо. Нэн түрүүн энэ үедэ залуу малшадай дунда дэлгэрхэ социалис мүрысөөнэй гурим баталагдаа.

Мүн комсомол болон бусад залуу малшадай байха гэр байрые, малайнь хашаа, хорёое саг соонь дулаалхэ, заhаха хэрэгтэ горитой анхарал табигдаа гээшэ. Жэшээлхэдэ, «Искра» колхозой комсомолой организациин гэшүүд гурбан МТФ-гэй хашаа, хорёо сэбэрлээд, тэндэхи улаан булангуудые hэргээhэн, гуримшуулhан байна.

Үбэлэй үедэ гүйсэд хүрэхэ үбhэ тэжээл гүүртэ, отаруудта эртээнhээ асараад байха тон шухала. Тиимэhээ энэ хүдэлмэри хэхын тула комсомол-залуушуулhаа бүридэhэн звенонуудые эмхидхэжэ байнабди.

Малшадай ажаhуудалайнь үдэр үдэрэй эрилтэ хэрэглэмжын, культурын талаар хангалгада горитой анхарал хандуулагдана. Энэмнай манай комсомолой организацинуудай бэелүүлхэ уялгата хэрэгынь ха юм. Жэшээлхэдэ, Ехэ Куналейн дунда hургуулиин hурагшанар-комсомолшуудай хүдэлмэри онсо тэмдэглэмээр. Эдир үетэн гүүртэ, отара, фермэнүүдтэ ошожо, элдэб асуудалнуудаар

Комсомол ажабайд[...]

хөөрэлдөөнүүдые эмхид[...] уран hайханай концер[...]дые табижа, ажалдань [...]hална. Иимэ хэмжээ [...]ганууд бэшэшье колхоз, [...]хозуудта бэелүүлэгдэхэ[...]

Үбэлжэлгын үедэ м[...]дай байhан газарта [...] журнал абаашаха, пол[...] формаци үнгэргэжэ [...] хүнүүдые комсомолой [...]низаци бүхэн томилон [...]жа байна. Эдэнэрэй [...] малшадые политhурал[...] заатагүй хабаадуулжа, [...] жэлээ дээшэлүүлхэ хэр[...] туhалжа байха үүргэтэй[...] hан мэдээжэ ааб даа.

Эдэ мэтын хэмжээ [...]ганудай хэр бэелүүл[...] байhые саг үргэлжэ [...] шалгажа байхабди. Тии[...] комсомолой райкомой, [...] тедүүдэй гэшүүдhээ бү[...]hэн шалгалтын бригад[...]дые эмхидхэхэбди. Энэ[...] малай үбэлжэлгын [...] ушарhан дутуу дундан[...] саг дарыдань элир[...] усадхаха таладамнай [...]hа хүргэхэ хүсэн бо[...] үгэхэ зэргэтэй.

1973—1974 онуудай [...]лай үбэлжэлгын үедэ [...] гаймнай ажалшад түй[...] амжалтаяа бүри арьбад[...] оролдохо гол зорил[...] Энээндэнь манай комс[...]шууд, залуушуул али [...]хоор туhалха, эдэбхит[...] хабаадалсахаар хүсэ[...] сүүлжэ байнхай. Энэ ү[...] гүйсэд дүүргэжэ шадах[...]hандань этигэнэбди.

В. ВЛАДИМИРО[...]
Улаан-Үдын аймаг.

Улаан-Үдын «Электромашина» заводой коллектив Яруунын аймагай «Победа» колхоздо туhалдаг, хоорондоо нягта холбоо байгууланхай. Заводой хүдэлмэришэд ургаса тарияа, үбhэ тэжээл хуряахаданьшье туhалдаг байна. Заводой слесарь-хабсаргагша Анатолий Васильевич Шульгин хүдөө ажахын институдай дэргэдэ эмхидхэгдэhэн трактористнарай курсада мүнөө hуралсана. А. В. Шульгин «Победа» колхоздо туhалхаяа ошоходоо трактор жолоодохо байна бшуу.

Зураг дээрэ: А. В. Шульгин.

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото.

Варденисай шэлын доогуур холо гүнзэгыдэ, гидрологическа хүшэр хүндэ эрхэ байдалда малтагшад [...] нэтэрүүгээр оролдон, газар дорохи шулуун хабса[...]ые метр метрээр хэлтэлэн 48 километр утатай трасса [...]гажа байнхай. Газар доогуур татагдаhан энэ hонир[...]той уhан магистраляар Арпа мүрэнэй уhан нарата Ар[...]ниин шэмэг — Севан нуурта зорихо юм.

АРПА—СЕВАН ТРАССА ДЭЭРЭ

«Хэлэжэ үгыт, халаан соогоо дүрбэн метр малтаха гээшэ ехэ гү, али бага гү?» Арпа-Севан барилгын долоодохи участогай проходчигуудай начальник инженер Юрий Мкрчян намай гайхангяар хараад, мүрөө хабшаха: «Багашье, ехэшье байха. Эндэ газар дээрэ hаа, даншье бага. Харин тэндэ...» — гээд, шахтын нүхэн руу харуулна.

Тиин инженертэй хамта тэрэ гайхалтай газар руу орохоёо бэлдэбэб...

Техническэ шиидхэ...гээ талаар Арпа-Севан тоннелэй барилга ехэ hонирхолтой бүтээл юм. Севан нуурые гүйхэн болохоhоонь абархын тула гидробарилгашад Арпа мүрэнэй уhые нуурта оруулха 48 километр утатай тоннель малтаха түсэб табяа hэн. Арпа мүрэнhөө эхилээд лэ нэгэ тээшэнь Севан хүрэтэр малтаа hаа, тоннель 83 жэл соо бүтээгдэхэ гэжэ мэргэжэлтэд тоолоhон байна. Севан тэрэниие хүлеэхэгүй. Тиимэhээ барилгашад трасса дээрэ дүрбэн шахта малтаад, 11 участок болон хүдэлхэ гэжэ шиидэбэ.

Арбан жэлэй урда тээ хүнэй ябаагүй хадын зүргөөр түрүүшын барилгашад 2680 метр үндэртэ гараа hэн. Тэдэнэр харгы гаргажа, байрын гэрнүүдые бария, 668 метр гүнзэгы шахта малтаа. Тэрэ гэhээр үни унтарhан вулкануудай уута соо үдэр hүнигүй булад машинанууд хүнхинэлдэжэ, тэhэрэлгэнүүд нэержэ байдаг болонхой. Арпа-Севан баригдана. Тэрэ хадын шэлэнүүдэй доогуур базальт, порфирит хүрьhэн соогуур гарана.

— Мүнөө үедэ газар доогуур 40 гаран километр малтагдаад байна. Хадада, арбадахи шатын хатуу хүрьhэн соогуур иимэ түргэнөөр далхай дээрэ хаанашье малтагдаагүй юм. Гурба дахин ондо ондоо участогай малтагшад газар доро уулзаhан байна. Үшөө гурба дахин иимэ уулзалга болохо. Хүдэлмэришэд газар доро урда урдаhаа малтан ябана. Арпа-Севан тоннелэй барилгын гол хүдэлмэри мүнөө «668 метр» гэhэн тэмдэг шадар ябажа байнхай. Эндэ хоёр участогай малтагшад байгша оной hүүл багаар эгээл Варденисэ үндэрэй шанха доро уулзаха юм.

Малталга хэгдэжэ байhан нүхэн соо бүгшэм. Заримдаа эндэ 40 градус хүрэтэр халуун болоно. Хэдэн зуун жэлэй саада тээ тэhэржэ байhан Варденисэ вулканай хүсэд хүрөөдүй лава энээндэ нүлөө үзүүлнэ ха юм. Гэбэшье хүдэлмэри минуташье зогсоогдоногүй. Халаан соо 3—4 метр малтаха ушар эндэ заншалда орошонхой. Эндэ дүршэлтэй бэрхэ зон — Москвагай, Киевэй метро баригшад, Карагандагай, Домбассай шахтёрнууд, Абакан-Тайшет трасса баригшад хүдэлнэ.

Проходчигууд Меружан Мартиросян, Размик Дуриняк, Ефим Шевченко, Иван Т[...]тых, Николай Сухомлинов [...]шэд мэргэжэл шадабар[...] үнинэй суурхаhан зон [...] Любовь Куценко, Анна Л[...]на, Анна Ваворина гэгшэд [...]зар дороhоо үргэдэг маши[...] шадамар бэрхээр ябуул[...] шахтые таhалгарялагүй[...] хүдэлгэнэ. Эндэ олон за[...]шуул хүдэлдэг.

Федор Пальчиков за[...] хүн. Тэрэ Тулаhаа ерэhэн [...] Газар доро хүдэлhэн дүр[...]тэй. Үнинэй проходчик [...] Антонович Кудрявцевай [...] гадада хүдэлнэ. Түрүүн [...]дэн малтажа шадахагүй [...]hээ электровозой маши[...] болоо hэн. Гурбан hара [...] дэлөөд малталгада дүтэ [...]хыень бригадираа гү[...] болоо. Кудрявцев тэрэ[...] малталгада табяад, хой[...]hоонь анхаралтайгаар ада[...]жа байгша hэн. Федор хү[...]дэг, hурдаг байгаа. Удан[...] бригадир болоо. Ажал х[...]hэн. Заримдаа бортой х[...] солдоhон уhан гаража, х[...] ууралаар нюдэ хордохо[...] Заримдаа газ гаража, бр[...]дые саhаань урид дээ[...] гаргаха баатай болохо. За[...]даа ажалыень сиреныин ха[...] абяан таhалдуулха. Газ[...] хүрьhэнэй асари ехэ дара[...]hаа малтагдаhан нүхэнэй [...] хэмхэрэн унажа, бута[...] шулуунай наяраан соо юу[...] дуулахын аргагүй. Хаана[...]шьеб нэбтэрэн ороhон угле[...]лэ газhаа амилхань хүшэр [...]лошохо. Секундын бэлэдх[...] hүүлээр проходчигууд заh[...]рнин хүдэлмэри эхилдэг. [...]ран нойрсоhон вулкан-ха[...] хүндыдэ юуншье болохы[...] тааха аалши?..

Пальчиков бүри үни [...] Зинаида hамгаяа эндэ [...]ранхай юм. Тэрэнь элек[...] гагнууршанаар хүдэлдэг. [...]ноhоонь дүү басаганиинь [...] гэнтээ ерэнхэй. Дүрбэн [...] соо Галина эндэхи посел[...] hургуулида багшалдаг ха[...] үбгэниинь — Виктор Ива[...]вич Колесников — малта[...]да хүдэлнэ. Тусхай ку[...] дүүргэад, тэhэлэлгын шад[...]ритай боложо, Фёдоршье [...]талгадаа ерэнхэй. Мүнөө [...] өөрөө тэhэлэлгэ хэнэ.

Шахтаяа шэнэдхэн за[...] hанайнь hүүлээр газар доро[...] хүдэлмэри хүнгэрөө, малт[...]ганьшье түргэдөө, эндэ га[...]hан шоройе гэдэргэнь зөө[...] газар дээрэ гаргаха хүдэл[...] түргэдхэгдөө. hарадаа 12[...] 130 метр малталга прохо[...]гуудай заншалта гурим бо[...]хой.

...«Хэлэжэ үгыт, хал[...] соо дүрбэн метр малтаха [...]шэ ехэ гү, али бага гү?» [...] гээд намhаа мүнөө хэн нэгэ[...] асуугаа hаань, би мүрөө [...]шаад харюусахаб»: — Ба[...]шье, ехэшье байха. Эндэ, [...]зар дээрэ, бага юм бээзэ. [...]рин тэндэ...».

Георгий САРКИСЯН,
АНП-ай корр.

Ереван.

НЮТАГАЙМ ХУБУУН

очерк

I.

ГУДАМЖА зубшан жэрылдэгшэ гэрнүүдэй хажуугаар гараха тумаа нэгэ хүниие ой ухаандаа оруулдагби. hүүндөө эдэ гэрнүүдэй сонхонуудhaa үй түмэн галнууд ялабхин гэрэлтэжэ, айл бүхэнэй гал гуламтын дэгжэлтэ одоол эндэhээ эхитэй гү гэжэ hанахаар бэлэй. Тиигэжэ сэдьхэхэ тумам үнөөхи хүнэйм түхэл шэнжэ, абари зан сээжэдэм монсогойржо, айл бүлэ бүхэнэй хуби заяанда эрид хабаатай байhыень мэдэрдэгби. Зулгы дунгяа нажарай үглөөгүүр гэрэй эзэн эхэнэр балкон дээрэ гаранхай, үхибүүнтэйгээ хамта үглөөнэй наранай элшэ туяа бөөмэйлэн угталсажа байхадаа, бурхан зүг, мүн баhа гэрээр дүүрэн жаргалтайб гэжэ бодоо ёhотой даа.

Тэрэ гэhэнhээ хойшо арбаад шахуу жэл үнгэрөө. Нэгэтэ би тэрэнтэй гудамжада уулзаад:

— Афанасий Евгеньевич, та мүнөө хаана хүдэлнэбта, хуушан газартаа гүт? — гэжэ hонирхобоб.

— Үгы-ы... Урдань саарhа заа зуу эреэлэгшэ hэм. Харин мүнөө хүдэлмэришэдтэй хамта хара ажал хэлсэнэб. Хүдэлмэришэд гээшэднай одоо жэгтэй hонин зон байна. Хүдэлжэ байхадашье урматай... Улаан-Үдын гэр барилгын комбинадта хүдэлнэб. Ошоорой, одоо hонин байха, — гэжэ тэрэ хэлээ бэлэй.

Интеллигент, хүдэлмэришэн!.. Гайхалтай бэшэ гү? Тиихэдэ Афанасий Евгеньевич Афанасьев хүдэлмэришэнэй хүшэр ажалhaa сухарягүй ха юм. Столой саана hуугаад, обоо хүбөө саарhа эреэлхэнь хашартай байгаа бшуу. Тиимэhээ гуурhaя орхёод, хүрзэ барижа, түмэр бетон зууража захалhан юм. Түүрүүшээр ёголхо дуратайшуулшье бии байгаа. Теэд Афанасий Евгеньевич тиимэрхүү хүнүүдтэ шанга харюу үгөөд, бусад хүдэлмэришэдтэй адли тэгшээр хүдэлжэ захалаа.

Заводой цех... Арматура... Түмэр түдэгын хан-ян гэхэ абяан, хүдэлмэришэдэй шанга шангаар хөөрэлдэхэ таhалданагүй. Уданшьегүй энэ хүдэлмэридөө дадаад, бусадhaa дутангүй бетон худхана, бүхы ёhо гурим шудална.

Юрын хүдэлмэришэн!.. Ажал хүдэлмэридөө hайнаар хандажа, бүхы юумыень нарин нягтаар, hайн шанартайгаар хэдэг байhанhaa нүхэдэйнгөө дунда хүндэтэй боложо, уданшьегүй бетоной цехэй бригадираар томилогдоо бэлэй.

— Бетонщигууд З. С. Воробьева, М. М. Володина, А. Т. Беляева, хэбшэн К. В. Болонева болон бусад намда яhала туhалаа hэн. Сэхыень хэлэхэдэ, тэдэнэй ашаар би ёhотой хүдэлмэришэн болоо hэм, — гэжэ Афанасий Евгеньевич хэлэдэг.

Ёhотой бэрхэ хүдэлмэришэн болохо гээшэ тиимэ хүнгэн хэрэг бэшэ ха юм. Зарим хүнгэн сэдьхэлтэйшүүл тэрьедэхээ, бүри хүнгэн ажал бэдэрхээ hанаhаг шуу. Тиимэрхүү хүнүүдтэй А. Афанасьев даамай зохидоор хөөрэлдэдэг, бригададаа хүдэлхыень заабол үлөөлгэhэн байдаг.

Афанасьевай хүтэлбэрилдэг цех тиихэдэ бетоноор гэрэй баханануудые, цокольнуудые, hууринуудые шудхадаг байгаа. Тиигэбэшье хэhэн ажалаараа сэдьхэлээ ханагшагүй бэлэй. Бүтээhэн зүйлнүүдыень заводhoo абаашагдаха. Теэд саашадаа юун болодог байгааб? Ямар продукци үйлэдбэрилнэб, барилгашадай hанаанда таарана гү? Эдэ бүгэдэн бригадирай сэдьхэлые баhа зобоодог. Удангүй эндэ томо хана бүтээдэг болобо. Тиихэдэнь бригадын гэшүүд бултадаа баясаа hэн. Ушар юуб гэхэдэ, энэ ханыень тэрэ зандань hуулгаhаар hуулгажа, хэды үдэрэй туршада шэнэ гэр цэнхын бодохо бшуу. Барилгашадташье хүнгэн байха, заводой хүдэлмэришэдшье урматай хүдэлхэл. Шухалань гэхэдэ, ямар зүйлнүүдые хэдэгээ хүдэлмэришэд мэдэхэ, хараха болоно ха юм.

II.

ГУРБАН жэлэй саада тээ гэр барилгын комбинадта ошоод, Афанасий Евгеньевичтэй уулзаха, бригадынь ажал хүдэлмэритэй бүри дүтөөр танилсаха hанаатай бэдэрхэдэм:

— Тэрэмнай мүнөө заводой профсоюзай комитедэй түрүүлэгшээр хүдэлнэ. Хүдэлмэришэдые hайн таниха, ажал хэрэгээ мэдэхэ хүн шуу даа,—гэжэ урдань сугтаа нэгэ бригадада хүдэлжэ байhан бетонщик М. М. Володина хэлээд, үргэн салуу цехэй саагуур зааба.

Үүдыень татажа орохо-дом, Афанасий Евгеньевич өөрөө hуубал даа. hониноо бушуухан хэлсээд, цехүүд соогуур ябажа харахые дурадхаба.

Хүндэ бетоной цехтэ орообди. Эндэ Афанасий Евгеньевич юрын бетонщигоор хүдэлжэ эхилhэн юм. hүүлээрнь хүнгэн бетоной цехтэ оронобди. Эндэ томо панельтэй хана шудхагдажа захалhан намтартай. Цех соогуур ябажа, хүдэлмэришэдтэй хөөрэлдэхэ забhартаа «панель» гэгшын нюусые ойлгуулаа бэлэй. Томо панельтэй хана гээшэмнай тиимэ хүнгэнөөр бүтэдэггүй зүйл ха юм. Хэды олон оньhожоруулга дабажа гараханань, заhажа гоё болгохо, тиигээд үүдэ, сонхо, наличник гэхэ мэтые тааруулха баатай болоно. hүүлээрнь барилгын газарта асарагдана бшуу. Эдэ мэтые Афанасий Евгеньевич яhала hайн мэдэнэ, тиимэhээ омогорхон хөөрэдэг байха юм. Тэрэнэй ороhон цех бүхэндэ (арматурна гү, али перлитнэ гү хамаагүй) хүдэлмэришэд тон өөрынхеэр хөөрэлдэжэ, hанажа бодожо ябаhанаа мэдүүлээ hэн. Бултыень анхаралтайгаар шагнаад, нэгэ заримандань аша туhатай зүбшэл заабари үгөөд, нүгөө заримдань туhаламжа үзүүлхээ байhанаа хэлээ бэлэй.

Хүдэлмэришэдэй дундаhaa гараhан хадаа тэдэнэй эрилтые hайн мэдэнэ бшуу.

Жэшээ дурдая. Наhатайшаг боложо ябаhан хүдэлмэришэниие байлгаад, иигэжэ хандаба:

— Иван Яковлевич, курортдо ошохо путёвко абаха болоош. Удаарангүй мэдүүлгэ бэшэ. Байза, нэгэ ажаглалта хэхээ мартаалби. Танай бригадаhaa нэгэ хүн үбшэлнэ бээзэ. Юундэ мүнөө болотор ошоогүйбта? Нүхэртөө анхаралтайгаар хандаха хэрэгтэй бшуу.

Иван Яковлевич бэеэ үмөөрхые оролдоно. Теэд энэншье туhа болоногүй. Ажал хүдэлмэриин шууяанда мартажашье болоо. Харин Афанасий Евгеньевич мартанагүй, ходо hануулжа ябана бшуу. Яажа мартахаб даа. Өөрөө бетонщигоор хүдэлhэн, тиимэhээ коллективэйнгээ ажабайдал hайн мэдэнэ ха юм.

Таhалгадань хүнүүд оройдоо таhалданагүй. Хүдэлмэришэн бүхэн онсо өөрын асуудалтайгаар ороно. Афанасий Евгеньевич бултандань адли тэгшээр хандана, зүбшэл заабари үгэнэ. Хүдэлмэришэдэй нэгэниинь шье тэрээндэ гомдоногүй. hанажа, сэдьхэжэ ябаhанаа дууhыень хөөрэнэ.

—Түрүүшээр хүндэшэг лэ байгаа hэн. Зуун табяад хүн хүдэлдэг байгаабди. Урдань хэжэ үзөөгүй юумэ хэхэнь бэрхэтэй hэн. Дүйдүршэлшье байхагүй. Теэд мүнөө тад ондоо болоо. Ленинградай гэр барилгын комбинадай дүй дүршэл үзэхэ, шудалха баатай болоо hэмди... Комбинат. Манай эндэ гансашье панель бэшэ, мүн барилгын бусадшье зүйлнүүд хэгдэнэ. Бүхы хүдэлмэрез комплексно аргаар хэжэ, барилгын эзэн болоно бшуубди. — гэжэ Афанасий Евгеньевич Афанасьев тиихэдэ хөөрөө бэлэй.

Хөөрэхэ юумэн тэрээндэ одоол бии гээшэ. Комбинадай түүхые мүнөөнhөө суглуулжа бэшэхэ тухайда сэдьхэлээ мүн баhа зобоно.

Эндэhээ гаража ошоходом, томо панельтэй хананууд тусгаар машинануудта ашагдаад лэ, гэр барилгада абаашагдажал байгаа бэлэй. Афанасий Евгеньевич hуртэйгөөр түерhэн ашаанай машинануудые хаража, нилээд удаан бодолгото болон зогсоо бэлэй.

Энэ үедэ коммунист А. Е. Афанасьев юун тухай бодоо hэм? Бага балшар наhанhaa хара ажал хэжэ, хуби заяагаа хүдэлмэришэн ангитай холбожо, коммунизм барилгада бодото бэеэрээ хабаадалсажа байhанаа бодомжолоо hэн гү? Али Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуу ехэ дайнда ябалсажа, хүндөөр шархатаад, госпитольдо ороhоноо hанаа hэн гү?... Коммунис ажалай ударник, ниитын эдэбхитэн А. Е. Афанасьевай үбсүүндэ «Ажалай габьяагай түлөө» болон бусад медальнууд ялардаг.

III.

УЛААН-УДЫН гэр барилгын комбинадай директор Ф. Е. Гусятинский гэгшэтэй мэнэ hая уулзаад, нютагайнгаа хүбүүн тухай hонирхоходом, иигэжэ хэлээ hэн:

— Нүхэр Афанасьев мүнөө главна диспетчерээр хүдэлнэ. Эндээ гэжэ хэлэхэдэ, диспетчерээр хүдэлхэнь нилээд хүшэр, харюусалгатайшье байха. Теэд Афанасий Евгеньевичhээ ондоо таараха шадамар хүн олдоогүй бшуу.

Комбинадай директор тон зүб хэлээ. Тиихэдэ А. Афанасьев хүшэр орёо ажалhaa сухарягүй, ямаршье ажалда ябахадаа hайнаар хүдэлжэ шададаг байна ха юм.

Диспетчер! Бүхы цехүүдэй гол hудал барижа, ажал хүдэлмэриинь ёhо гуримаарнь ябуулжа байдаг тон ехэ харюусалгатай уялга гээшэл.

...Гудамжа зубшаhан томо томо шулуун гэрнүүдэй хажуугаар гараха тумаа нэгэ хүниие ой ухаандаа оруулдагби. Энэ хүн болбол Афанасий Евгеньевич Афанасьев ха юм.

Барилгашан, бетонщик... Жэгтэй hонин мэргэжэл ха юм даа!

М. ОСОДОЕВ,
манай корр.

Советүүдэй хүдэлмэри

ДЕПУТАДАЙ ҮДЭР

...һаяхан КПСС-эй Хэжэн... райкомой ба ажалша... депутадуудай аймагай ...дэй гүйсэдкомой эдэб... Худанай совхозой түб Могсохон һууринда депу...дай үдэр үнгэргэгдэбэ. ...дэхи табан жэлдэ тус ...ын урда табигдаһан зо...онуудые дүүргэлгэдэ ...хи нютагай Советэй ...тадуудай бэелүүлдэг ...э ба харюусалгые дээ...үүлхэ зорилготой хөө...өөн болоо. Саашадаа ...э үдэрнүүд Хэжэнгын ...агай бүхы сомоной ба ...өөгэй Советүүдтэ үнгэр...эдэг болоно.

...рэ үдэр Могсохон тосхо... соёлой байшанда айма... Советэй, Дунда-Худанай ...ной Советэй депутадууд, ...СС-эй райкомой ба айм...дэй гүйсэдкомой, Худа... совхозой, райпогой, ай... больницын ба хүн зо... ажаһуудалай хэрэглэм... хангалгын комбинадай ...лэгшэд суглараба.

...дэнэр бултадаа ямар ...ар һайндэр тэмдэглэжэ ...ан мэтэ сэгтэй хүхюу... Тиимэ байгаашьегүй... аргань үгы. Юундэб гэ..., иигээ үдэр. Депута... үдэр, түрүүшынхиеэ ...эргэгдэжэ байна ха юм. ...тларагшалай урда Ху... совхозой парткомой ...ретарь Б. Р. Санжими-тыпов «Хүдөө ажахын продуктнуудые үйлэдбэрилгые дээшэлүүлгэдэ депутадуудай хабаадалга тухай» элидхэл хэбэ.

— Бүгэдэ арадай эршэтэ ажалай оршон байдалда. КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө шангаар тэмсэжэ байһан үедэ энэ депутадай үдэр үнгэргэгдэжэ байна, — гэжэ тэрэ онсолон тэмдэглэжэ, ажахынгаа бэелүүлжэ байһан хэрэг үйлэнүүд дээрэ тогтоо.

Худанай совхоз, тэрэнэй хэлэһээр, хүдөө ажахын продуктнуудые тушаалгаар түсэбүүдээ амжалтатайгаар бэелүүлжэ байна. Эндэ депутадуудай аша габьяа яһала бии. Жэшээлхэдэ, аймагай Советэй депутат Валентина Леонтьевна Рекунова 3000 гаран килограмм һү һаагаад байна. Худанай сомоной Советэй гүйсэдкомой түрүүлэгшын орлогшо, коммунист-депутат Д-Д. Жимбиевэй хүтэлбэрилдэг Улаха-Аралай һү һаалиин гүүртын коллектив гүрэндэ һү худалдалгаар жэлэйнгээ түсэб сентябрь һарада дүүргээ һэн. Тиигээд энэ жэлэй эсэс болотор Хэжэнгын тоһо-сырэй заводто 1000 гаран центнер һү абаашаха гэһэн социалис уялга абаад, эршэмтэй ажаллажа байна. Иимэнүүд эдэбхи үүсхэл тус совхоздо яһала олон. Эндэхи ажалшад совхозойнгоо хүтэлбэрилэгшэдһээ эхилээд, юрын малшан хүрэтэрөө эршэмтэй ажаллана. Тэдэнэй олонхинь бүхэсоюзна мүрысөөндэ оролсожо, муу бэшэ дүн харуулаа, үндэр шанда хүртөө. Жэшээнь, аймагай Советэй депутат, совхозой директор Ц-Д. Н. Лодоев Ажалай Улаан Тугай орденто хүртөө. Аймсоведэй депутат, Инокентьевкын МТФ-гэй һаалишан В. А. Рекунова Хүндэлэлэй Тэмдэг орденто хүртөө. «Ажалай габьяагай түлөө» медаляар эндэхи сомоной Советэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ Б. Г. Ринчиндоржиев шагнагдаһан байна. Иимэ түрүүшүүл Могсохондо олон. Жэшээнь, Буряадай АССР-эй Верховно Советэй депутат хонишон Надежда Ринчинимаевна Раднаева жэлһээ жэл бүхэндэ үндэр дүнгүүдые туйлана. Ажалайнгаа амжалтануудай түлөө тэрэ ВДНХ ошохо түлөөһэгүй путёвкоор шагнагдаад, мүнөө Москва хото айлшалаа. Энэ үнгэрэгшэ депутадай үдэр дээрэ Худанай совхозой ажалшад —аймагай Советэй депутадууд Д. Содномов, Н. Балдандоржиева, Ц. Дашиева, сомоной Советэй депутадууд һаалишад Г. Воробьева, Б. Доржиева, жолоошод Г. Зотов, Д. Дондоков, хонишод Ц. Шоенова, Ц. Жамбалова, багшанар Ш. Ширабон, Ю. Гомбоев болон бусад саг үргэлжэ ажалдаа амжалтануудые туйлажа, социалис мүрысөөндэ түрүү зэргэдэ ябана гэжэ магтуулаа. Тэдэнэр саашадаа ниитын үйлэдбэридэ, түрэл совхозойнгоо экономико ба соёл культурые бэхижүүлгэдэ улам эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, һунгагша бүхэнэй, совхозой ажалшан бүхэнэй үйлэдбэриингөө даабарине үдэр бүхэндэ дүүргэхын түлөө оролдохо, тэдэндэ жэшээ харуулхаар бэлэн.

Дунда-Худанай һомоной Советэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр Б Г. Ринчиндоржиев хэлэһэн үгэ соогоо сомсоведэйнгээ бүхы депутадууд, саг үргэлжын комиссинуудай гэшүүн, депутадуудай бүлэгүүд ба постнуудай өөһэдынгөө эрхые хүсэд дүрэн хэрэглэжэ, Советүүдэй депутадуудай нэрэ зэргые дээрэ үргэн, уялгаяа харюусалга ехэтэйгээр гүйсэдхэжэ, һунгагшадай эрилтэнүүдые дүүргэхын түлөө бүхы шадалаараа оролдожо ябаһыень тэмдэглэбэ. Тэдэнэр хадаа һунгагшадайнгаа байдал һуудал һайжаруулхын түлөө ажабайдалтайнь гүнзэгыгөөр танилсажа, бэелүүлэгдэмээр шиидхэбэринүүдые абахын түлөө зүб арга дурадхал оруулдаг байна. Гэхэтэй хамта депутадуудай анхармаар зүйлнүүд бии. Жэшээнь, зоной эрхэ хамгаалһан хуулиин хүсэд дүүргэгдээгүй, тэдэнэй эрхын хаһагдажа байһые харабал, эдэ дутуу дундануудые усадхаха эрилтэ дары табиха, бэелүүлэгдэхынь түлөө оролдохо ёһотой. Ниитын эмхи гурим ба социалис хуули сахилгаар саг үргэлжын комиссиин түрүүлэгшэ Ю. Ж. Гомбоев, Советэй соёл культурын ба байдал һуудал хангалгын комиссиин түрүүлэгшэ Ц. Д. Табданов ба Д-Д. Р. Жимбиев, М. Л. Чмелева ба бусадай хүтэлбэрилдэг депутатска постнууд дутуу дундануудые саг соонь элирүүлжэ, тэдэнине усадхаха арга бэдэрдэг байна. Тиигэбэшье депутадуудай үдэр дээрэ хэлсэгдэһэнэй ёһоор, бэелүүлэгдэхэ, шиидхэгдэхэ хэрэгүүд үшөөл олон.

Аймагай Советэй депутат, аймсоведэй мүнгэн һангай таһагые даагша Ц. Г. Базарсадуев, жэшээнь иигэжэ хэлээ:

— Аймагай, сельскэ ба сомоной Советүүд, тэдэнэй гүйсэдхэхэ комитедүүд аймагай партийна организациин хүтэлбэри доро КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэринүүдые, КПСС-эй ЦК-гай «Аймагай, хүдөөгэй ба поселкого Советүүдэй хүдэлмэрине саашадань һайжаруулха тухай» тогтоолые бэелүүлэнгээ тосхондохи ажахын ба культурна байгуулалтые хүтэлбэрилгын хэмжээе дээшэлүүлгэдэ шэглүүлһэн олон хэмжээ ябуулгануудые хараалаа һэн. Тэдэнине бэелүүлгэ хадаа хүдөө ажахые, промышленностиие ба барилгые хүгжөөхэдэ, мүн баһа соёл гэгээрэлэй, наймаанай ба ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангалгые һайжаруулхада нүлөөлөө. Тиимэһээ эдэ хүдэлмэринүүдээ зогсоонгүй үргэлжэлүүлхэ шухала байна.

Оролдоод, түсэблэһэнөө бэелүүлээд байхадаа амжалта заатагүй туйлагдана. Тэрэнэй гэршэ—мал ажалай продуктнуудые үйлэдбэрилгээр ба бэлэдхэлгээр 1973 оной түрүүшын хахадай дүнгүүдээр Хэжэнгын аймагта КПСС-эй обкомой ба Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Советэй дамжуулгын Улаан туг нэгэдэхи мүнгэн шантайгаар барюулагдаа ха юм. Харин 9 һарын дүнгүүдээр аймаг хоёрдохи һуурида гараа.

Аймагай туйлаһан эдэ амжалтада аймагай, сомоной Советүүдэй депутадуудай ба тэдэнэй гүйсэдхэхы комитедүүдэй аша габьяань ехэ.

Хэжэнгын аймсоведэй гүйсэдкомой секретарь Г. С. Сангадиев «Депутадуудай эрхэ ба уялга тухай Хуулиин» хэр зэргээр бэелүүлэгдэжэ байһан тухай элидхэл хэбэ. Тэрэ суглааргшадта депутадуудай гол эрхэнүүд ба уялганууд тухай, Советүүдэй депутадуудай ажалай онсо илгаа ба арганууд тухай хөөрэжэ, аймагай, сомоной Советүүдэй депутадуудай ажалай дүй дүршэлөөр хубаалдаа.

Депутадууд райпогой правлениин түрүүлэгшэ Ю. Д. Васильева, аймагай больницын ахалагша врачай орлогшо Ш. Г. Дугаров ба бусадай хэлэһэн үгэнүүдые мүн лэ һонирхон шагнаһан байна.

«Знани» бүлгэмэй аймагай таһаг уласхоорондын байдал тухай лекци эмхидхээ.

Түгэсхэлдэнь аймагай ба Дунда-Худанай сомоной Советүүдэй уялгаяа һайнаар дүүргэдэг, ажалдаа амжалтануудые туйладаг эрхим депутадуудта шангууд барюулагдаһан байна.

Могсохон һууринда үнгэргэгдэһэн энэ Депутадай үдэр хадаа тон ехэ удха шанартай. Тэрэ һайнааршье эмхидхэгдээ. Илангаяа урдахи зорилгоёо, бэелүүлэгдээгүй ажал хэрэгүүдээ элирүүлхэдэ туһатай үйлэ хэрэг байһанаа гэршэлнэ. Иимэ үдэрнүүдэй оло үнгэргэгдэдэг болохо ёһотой гэһэн һанамжа тон зүб.

Г. БАДМАЕВ,
манай штатнабэшэ корр.

Республикын засагай дээдын зургаануудта

...УРИМШУУЛАГДАХААР ...ОЛОҺОН АСУУДАЛ

...һаяхан Буряадай АССР-эй ...истрнүүдэй Совет албан ...рнуудай хүнгэн автома...ануудые зүбөөр хэрэглэхэ, ...эндэ гаргашалагдадаг гар... хямда болгохо тухай ...дал хаража үзэбэ.

...еспубликын министерствэ..., ведомствэнүүд һүүлэй ... албанай хэрэгтэ унагда... автомашинануудай хэр ...ээр хэрэглэгдэдэгые хараа... муугаар абана, тэдээндэ ...гашалагдадаг гарзануудые ... болгохо хэмжээнүүдые ...агүй гэжэ Министрнүүдэй ... тэмдэглэнэ. Албанай ...эгтэ унагдадаг хүнгэн ...омашинануудай жолоошод ...н болоногүй.

...он предприятинууд, эмхи ...аанууд хүнгэн автомаши...удта һомологдоһон тус... мүнгэнһөө ехэ гаргаша..., эдэ машинанууд хубиин ...тэ схээр ябадаг байна.

«Хүнгэн автомашинануудые унаха дүрим тухай» тусхай тогтоол а б т а а һэн. Тэрээн соо предприятинууд болон эмхи зургаануудай хүтэлбэрилэгшэдтэ, зарим хүдэлмэрилэгшэдтэ автомашинануудые жолоодожо һураха арга боломжонуудые олгохо гэжэ хэлэгдэһэн байгаа. Теэд тус тогтоол Буряадай республикада мууса бэелүүлэгдэнэ, энэ хүдэлмэрине БурАССР-эй министерствэнүүд, ведомствэнүүд һайнаар эмхидхээгүй байһан зандаа гэжэ республикын Министрнүүдэй Советэй тогтоол дотор хэлэгдээ.

Дурсагдагша дутагдалнуудые усадхаха хэмжээ ябуулганууд хараалагдаба. Албанай хэрэгтэ унагдахаа болиһон хүнгэн автомашинануудые эгээлэй хүнүүдтэ худалдаха комиссионно магазин нээхэ, Буряадай АССР-эй дотоодын хэрэгүүдэй министерство предприятинууд болон эмхи зургаануудта байһан хүнгэн автомашинануудые хараадаа абаха, тус автомашинануудта гаргашалагдадаг мүнгэнэй зүбөөр хэрэглэгдэхые хатуугаар хинаха, албанай хэрэгтэ унагдадаг автомашинануудта эмхи зургаанууд болон предприятинуудай тусгаар жолоошодые барихаа болихынь тула шухала хэмжээнүүдые абаха гэхэ мэтэ бусад заабаринууд Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Советэй тогтоол дотор хэлэгдэнэ.

Хүнгэн автомашинануудые зүбөөр, бага гаргашатайгаар унаха гээшэ шухала, гүрэн түрын удха шанартай хэрэг гэжэ республикын Министрнүүдэй Совет онсолон тэмдэглэнэ.

ТЕЛЕГРАФНО-ТЕЛЕФОНОЙ СТАНЦИДА

Улаан-Үдын телеграфно-телефоной станциин коллектив табан жэлэй шиндхэхы жэлые амжалтатайгаар түгэсхэхын тула шармайн оролдоно. Тус станци хоёр цехһээ бүридэнэ. Цехүүдэй хүдэлмэришэдэй хоорондо социалис мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрэнхэй. Мүрысөөнэй дүнгүүд квартал бүхэндэ согсологдожо, илаһан цехтэ дамжуулгын Улаан туг барюулагдадаг байха юм. Мүнөө Улаан тугые телефонно цехэй коллектив батаар барижа ябана. Тэрэ цехэй коллектив Агуухэ Октябриин һайндэртэй дашарамдуулан, КПСС-эй Советскэ райкомой, райсоведэй гүйсэдкомой Хүндэлэлэй грамотаар шагнагдаа һэн.

Станциин алишье цехтэ ажалай түрүүшүүл олон. Жэлэйнгээ даабари болзорһоонь холо урид дүүргэһэн хүнүүд үдэр бүри олошорно. Жэшээнь, нэгэдэхи классай телефонистка Людмила Андреевна Протопова 1974 оной түсэбөөр хүдэлжэ эхилһээр үнинэй. Эрхим телеграфистка, ВЛКСМ-эй гэшүүн Надежда Родкина баһал түрүүшүүлэй тоодо оролсоно. Энэ нүхэр жэлэйнгээ даабари мүн лэ болзорһоонь холо урид дүүргээ.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: 1. Телеграфистка Н. Родкина. 2. Телефонистка Л. Протопова.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

„СОЮЗ"—„АПОЛЛОН" ХҮДЭЛМЭРИИН АРБАН ҮДЭР

МОСКВА. (ТАСС-ай тусхай корреспондентнүүд Н. Железнов, А. Романов). «Союз» — «Аполлон» гэжэ программаар хамтын туршалгада бэлдэлгэ зүбшэжэ зохёогдоһон түсэбэй ёһоор амжалтатайгаар бэелүүлэгдэнэ гээд совет ба американ космонавтнуудай ниидэлгэдэ бэлдэлгын ээлжээтэ шатын дүнгүүдтэ сэгнэлтэ үгэхэдөө СССР-эй Наукануудай академиин дэргэдэхи «Интеркосмос» гэжэ соведэй түрүүлэгшэ академик Б. Н. Петров мэдүүлээ.

Совет ханинартаяа американ-экипажайхид мүнөөдэр һүүлшынгээ 10-дахи үдэртэ сут хүдэлмэрилбэ. Тэдэнэр Москвагай гостиницын хажууһаа үглөөгүүр эртэ автобусто һуугаад, совет космонавтнуудые бэлдэдэг түб — Звездно городогто ошоо. Нэгэдэхи совет экипажай командир СССР-эй лётчик-космонавт А. А. Леонов һуралсалай залнуудай үүдэндэ айлшадые угтаа. Тэрээнтэй хамта борт-инженер В. Н. Кубасов, «Союз» онгосын экипажай гэшүүд байлсаа.

Өөһэдынгөө хүдэлмэриин кабинедтэ — грифельнэ самбартай, телефонтой ба сомор багахан магнитофонтой, гэрэлтэй һаруул уужам таһагтаа американ астронавтнууд ерэжэ ородог юм.

Космонавтнуудай обедэй үедэ Звездно городогто ерэһэн журналистнуудта экипажай гэшүүдэй хүдэлмэриин таһагууд соогуур ябаха, һуралсалай классуудта орохо арга олгогдоһон байна.

— Газар дээрэхи манай замбуулинай гэр байратай танилсагты, — гээд лётчик-космонавт Валерий Быковский хэлэнэ. Энэ хадаа «Союз» онгосын олон янзын һоёоной таһаг болоно. Энэ хадаа замбуулин соогуур ниидэгшэдтэ, мүн бэлэдхэл хэжэ байһан шэнэ хүнүүдтэ һуралсалай гол класс боложо үгэнэ. Одо мүшэд тээшэ ниидэлгэдэ бээе бэлдэжэ байһан тэдэнэр эндэ ехэ сагаа үнгэргэдэг байха юм.

«Союз» ба «Аполлон» онгосонуудай экипажай гэшүүд һүүлшын үдэшын хэшээл хамтаараа хэхэдээ, ниидэлгын схемэ зүбшэн хэлсэлгые үргэлжэлүүлээ. Ниидэлгын саг зуурын график һуралсалай телевизорэй экран дээрэ харуулагдаа. «Союз» онгосын өөдөө ниидэн гараха саг нэтэ минутаар лэ алгасалдажа магад гэжэ тодорхойлогдоһониинь мэдээжэ. Тус онгосо 1975 оной июлиин 15-да Москвагай сагаар 15 час 37 минутада Байконур космодром дээрэһээ ниидхүүлэгдэхэ юм. Энэ хэшээлэй үедэ онгосын баллистическэ мэдээнүүд, замайн параметрнүүд зүбшэн хэлсэгдээ.

Хахасахынгаа урда тээ Звёздно городогой ээзд «Замбуулинай хоолололго» эмхидхэжэ, айлшадаа хүндэлөө. «Союзай» замбуулинай «кухниин» элдэб обедүүдые космонавтнууд амталжа үзэһэн байна.

Совет космонавтнуудые бэлдэхэ түбтэ үдэшэлэн экипажай гэшүүд совет ба американ журналистнуудтай уулзаа.

«Интеркосмос» гэжэ соведэй түрүүлэгшэ академик Б. Н. Петров уулзалгые нээхэдээ иигэжэ хэлээ. Хамтын туршалгада бэлдэхэ талаар совет ба американ космонавтнуудай хүдэлмэриин ээлжээтэ шата ноябриин 29-дэ дүүргэгдэбэ. Уласхоорондын политическэ оршон байдалай һайжарһанай, уласхоорондын шахардуу шанга байдалай һуларһанай ашаар иимэ туршалга хэхэ аргатай болоо. Тиигэжэ «Союз» — «Аполлон» программаар хамтын ниидэлгэ хэхэ тухай Советскэ Союзай ба США-гай хоорондо хэлсээн баталагдаһан байна. Хэгдэһэн хүдэлмэреэр һаналаа хананги байһанаа академик элирхэйлэн мэдүүлээ.

Хоёр талын хараалан зохёоһон программаар совет ба американ космонавтнуудай арбан үдэрэй турша соо хэһэн хүдэлмэриин дүнгүүдые совет космонавтнуудые бэлдэлгын хүтэлбэрилэгшэ авиациин генерал-майор, СССР-эй лётчик-космонавт В. А. Шаталов гаргаһан байна. Уулзалгын хараалагдаһан программа хүсэдөөр дүүргэгдээ.

Совет бүлэг космонавтнууд мартда Хьюстон орохо, американ астронавтнууд сентябрьда Звёздно городогто айлшаар ерэхэ. Экипажуудай ниидэлгын программа дүүргэлгэдэ бэлдэлгэ «Союз» ба «Аполлон» онгосонууд соо сэхэ хэгдэхэ гээд В. А. Шаталов мүн лэ мэдээсээ.

Совет космонавтнуудые бэлдэхэ Ю. А. Гагаринай нэрэмжэтэ центртэ американ астронавтнуудай хэһэн хүдэлмэриин дүнгүүдтэ сэгнэлтэ үгэхэдөө американ бүлэгэй хүтэлбэрилэгшэ «Аполлон» онгосын нэгэдэхи экипажай командир Т. Стаффорд иигэжэ мэдүүлээ. Звёздно городогто гайхамшаг һонин уулзалганууд болоо, ехэ, туһатай хүдэлмэри хэгдээ. Зүгөөр үшөө олон юумэ хэхэ ёһотой байнабди. Үгэеэ ойлголсоһонойнгоо ашаар манай саашадаа бэелүүлхэ зэргэтэй зорилгонуудые бидэнэр дүүргэжэ шадахабди гэжэ би этигэнэб.

Хүндэтэйгөөр айлшалуулһанайнь түлөө, хүдэлмэрилхэ таарамжатай эрхэ байдалай байгуулагдажа, тэрэнэй ашаар СССР-тэ ерэлгын ехэ туһатай байһанай түлөө космонавтнуудые бэлдэхэ түбэй хүтэлбэрилэгшэдтэ Т. Стаффорд баясхалан хүргөө.

Совет ба американ журналистнуудай асуудалнуудта СССР-эй лётчик-космонавтнууд Г. Т. Береговой, А. А. Леонов, Н. Н. Рукавишников, космонавт Ю. В. Романенко, американ астронавтнууд Т. Стаффорд, Ю. Сернан, В. Брандт, Д. Слейтон, А. Бин, Д. Лусма, Р. Эванс харюусаһан байна. Совет космонавтнуудтай замбуулинние шэнжэлдэг американецуудай уулзалга хэр үрэ ехэтэй байгааб гэһэн асуудалда харюусахадаа «Аполлон» — «Союз» гэжэ американ программын хүтэлбэрилэгшын орлогшо Юджин Сернан иигэжэ хэлээ: «Программын хүтэлбэрилэгшэдэй нэгэн, астронавт байһан би хүдэлмэриин дүнгөөр һаналаа хананги байнаб. Хэгдэхэеэ байһан туршалгада хабаадалсаһаараа би омогорхоноб, мүн зол хубитай байнаб».

«Союз» — «Аполлон» программаар хэгдэхэеэ байһан туршалга замбуулинай дандые шэнжэлэн мэдэхэ хэрэгтэ туһа нэмэри болохоһоо гадна, харин СССР-эй ба США-гай эрдэмтэдэй, космонавтнуудай хамтаараа хэһэн хүдэлмэри эб найрамдал бэхижүүлгэдэ, арадуудай хоорондын хани барисаа бэхижүүлгэдэ туһална гэжэ тоолодог тухайгаа совет ба американ космонавтнууд хөөрэһэн байна.

...АССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Указ

...УЛААН-ҮДЫН НООҺО СЭБЭРЛЭДЭГ ФАБРИКЫН ...ҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭДЫЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

...олон жэлдэ хүдэлһэнэйнь, ...цалис мүрысөөндэ туйла... ехэ амжалтануудайнь тү... Буряадай АССР-эй ...рховно Советэй Прези...умэй **Хүндэлэлэй грамо...** шагнаха:

...атомункуева Лидия Сте...новнае — нооһо илгагша.

Фролова Анна Леонтьевнае — главна инженер.

Хурхесов Никита Николаевичые — нооһо илгалгын цехэй мастер.

Чекан Ольга Алексеевнае — нооһо сэбэрлэгшэдэй бригадын бригадир.

...Буряадай АССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Түрүүлэгшын орлогшо В. УБЕЕВ.

...Буряадай АССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Секретарь В. ДУБРОВСКИЙ.

...Улаан-Үдэ, Советүүдэй байшан.
...1973 оной ноябриин 30.

...АССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Указ

...НҮХЭР Л. С. ВАСЮТКИНАЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

...Түрэһөөр 50 наһа гүйсэһэнтэйнь дашарамдуулан, рес...публикын партийна, совет болон профсоюзна органуудта ...н жэлэй туршада һайнаар ажаллаһанайнь түлөө ...Улаан-Үдэ хотын Советскэ районой ажалшадай депута...дай районно Советэй гүйсэдкомой түрүүлэгшын ор...логшо нүхэр Васюткина Лидия Савельевнае Буряадай ...АССР-эй Верховно Советэй Президиумэй **Хүндэлэлэй** ...грамотаар шагнаха.

...Буряадай АССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Түрүүлэгшын орлогшо В. УБЕЕВ.

...Буряадай АССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Секретарь В. ДУБРОВСКИЙ.

...Улаан-Үдэ, Советүүдэй байшан.
...1973 оной ноябриин 28.

...АССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Указ

...НҮХЭР А. Д. ДЫМЧИКОВЫЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

...Түрэһөөр 50 наһа гүйсэһэнтэйнь дашарамдуулан, рес...публикын партийна болон совет органуудта олон жэлэй ...турша һайнаар ажаллаһанайнь түлөө Яруунын аймагай ...дай хиналтын районно комитедэй түрүүлэгшэ нүхэр ...Дымчиков Амаг Дамбаевичые Буряадай АССР-эй Вер...ховно Советэй Президиумэй **Хүндэлэлэй грамотаар** шаг...наха.

...Буряадай АССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Түрүүлэгшын орлогшо В. УБЕЕВ.

...Буряадай АССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Секретарь В. ДУБРОВСКИЙ.

...Улаан-Үдэ, Советүүдэй байшан.
...1973 оной ноябриин 28.

...АССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Указ

...НҮХЭР Ф. Я. МЯСНИКОВТА БУРЯАДАЙ АССР-ЭЙ ...ГАБЬЯАТА БАРИЛГАШАН ГЭҺЭН ХҮНДЭТЭ НЭРЭ ЗЭРГЭ ОЛГОХО ТУХАЙ

...Республикын капитальна барилгын хүгжэлтэдэ габьяа... байһанайнь түлөө Улаан-Үдын Ленинэй орденто локо...мотив-вагон заһабарилгын заводой модошо дархашуулай ...бригадын бригадир нүхэр Мясников Федор Яковлевичта ...Буряадай АССР-эй габьяата барилгашан гэһэн хүндэтэ ...нэрэ зэргэ олгохо.

...Буряадай АССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Түрүүлэгшын орлогшо В. УБЕЕВ.

...Буряадай АССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Секретарь В. ДУБРОВСКИЙ.

...Улаан-Үдэ, Советүүдэй байшан.
...1973 оной ноябриин 28.

„ЖИГУЛИН" ЭЗЭД ОЛОШОРНО

Һүүлэй үедэ Галуута-Нуурай нүүрһэ малтагшад хүнгэн машинануудые олоор худалдан абажа, сүлөөтэй сагаа ашагтайгаар үнгэргэжэ байха аргатай болобо. Мүнөө Гусиноозерск хотын гудамжа, талмайнуудаар «Жигули» түхэлэй хүнгэн 16 машина һүндэлдэдэг болонхой. Хүнгэн машинануудтай бологшодой дунда шахтын хүдэлмэришэд В. И. Чернегов, И. С. Наметин, машинистын туһалагша Б. Ж. Гармаев, экскаваторай машинистнүүд А. К. Шевченко, Г. Д. Аисуев, проходчигууд П. И. Макаров, М. Г. Аверин, слесарьнүүд И. Ф. Титов, И. М. Метельников, участогай начальник Петерилов, горномастер Гурулев гэгшэд болоно.

Мүн, коляскатай мотоцикл худалдан абагшадай тоо һара бүри олошоржо байнхай.

Ц. БАДЛУЕВ.

Худалдан абагшадай анхаралда

Ууралаар хубсаһа сэбэрлэнэ

Хубсаһа угаадаг машина пылесос гэхэ мэтэ гэрэй ажалда хэрэгтэй зүйлнүүдые мэдэхэгүй хүн үгы болонхой. Гэхэтэй хамта, пылесосоор тооһо оло һоруулхада, хубсаһанай шанарай муудадагые хараада абан, Таганрог хотын нэгэ заводой хүдэлмэришэд хубсаһанай зайн галаар хүдэлдэг щетко бүтээгээ. Тэрэнь «Мечта» гэжэ нэрэтэй. Тус щетко урданай тиимэ щетконуудта орходоо ондоо. Бусад щетконуудай агаар һорожо сэбэрлэдэг һаа, энэ щетко ууралаар турьяжа сэбэрлэнэ. Тиихэдээ хубсаһанда халдаһан элдэб муухай юумэ, шэрэ, тоһо халдаһан тэмдэгүүдые бэлээр арилгахаһаа гадна, хубсаһанай ялайһан газарнуудые хуушан түхэлдэнь оруулдаг, хубсаһанай нугалаагай саанахи дотор талынхшье муухайнуудые арилгахада һайн. «Мечта» гэжэ электро-щётко һаяын сагта магазинуудта бии болохо.

Эдеэ бэлдэдэг машина

Гэрэй эзэн эхэнэрнүүдэй, мүн бүһэтэйшүүлэйшье эдеэгээ түргэн хэхэ, буйлуулхадань, «Мария» гэжэ машина туһалдаг болохонь. Тэрэнние Южный хотодохи машина бүтээлгын заводой конструкторнууд һанажа бүтээгээ. «Мария» богонихон болзор соо овощ хэршэхэ, мяха фарш болгохо шадалтай, жэмэсэй шүүһэ нюхадаг, коктейль шанадаг байха юм. Гадна энэ машинаар элдэб салат түхеэржэ, кофе буйлуулжа болоно. «Мария» зайн галай хүсөөр хүдэлдэг. Тиихэдээ хахад минута соо, жэшээнь, килограмм свёкло хэршэхэ, минута соо 700 грамм мяха фарш болгохо шадалтай. Тэрэнэй эгээл һайн талань юуб гэхэдэ, мяха хэршэдэг түхеэрэлгэнь хоёр хутагатай. Тэрэнь гараар хэршэһэндэ адляар түдэлдэг, тиимэһээ мяха нюхажа, шүүһыень гаргадаггүй.

«Мария» бэеэр томо бэшэ, эбдэрсэ багатай. Энэ машина айл бүхэндэ хэрэгтэй зүйл мүн.

Һурагшадташье, студентнэртэшье таараха

Тамбов хотын «Октябрь» гэжэ заводой конструкторнууд һургуулиин һурагшын гэртээ номоо үзэхэ аятай зохид стол бүтээгээ. Тус столой һайн талань юуб гэхэдэ, тусхай шүрэб мушхахада, оройнь ехэ, бага боложо үгэдэг, үшөө дуран соонь хэлтыхэ аргатай. Тэрээнһээ гадна үндэр набтар болгогдодог. Тиимэһээнь тус столые үхибүүнэйнгээ һургуулида орохоһоонь эхилээд, институт дүүргэтэрнь, үшөө һүүлээрнь өөһэдөөшье хэрэглэжэ болоно.

Москвагай «Детский мир» гэжэ магазинай худалдаанай директор нүхэр Оганесян энэ столдо үндэр сэгнэлтэ үгөө, хүн зон тэрэнние олсор абана гэжэ тэмдэглээ. Гадна энэ стол үхибүүдэй бэе махабадай зүбөөр хүгжэхэдэ туһатай байха юм.

Шэнэ радиоприемник

Минск хотын «Горизонт» гэжэ үйлэдбэриин-техническэ нэгэдэл «Океан-205» гэжэ нэрэтэй шэнэ радиоприёмник бүтээн гаргаба.

Энэ радиоприёмнигто электро- радио-телепромышленностиин һүүлэй туйлалтанууд хэрэглэгдээ. Тэрэ нютагай ба холын радиостанцинуудай дамжуулгануудые табан каналаар барижа шадаха. Гадна «Океан-205»-да магнитофон холбожо болохо. Тэрэнэй хажуугаар тус радиоприёмнигые 220, 127 вольтын сетьһээ хүдэлгэхэ арга бии. Хэрбээ хүдөө ябаха болоходоо, радиоприёмнигоо өөртөө абаха болоо һаа, хүнгэн, сомор, үшөө хамта дээрээ 9 вольт хүсэтэй ток гаргаха шадалтай «373» түхэлэй батарей һуулгагдадаг. Тиимэһээ тэрэнние хаанашье абаад ябахада болохо. «Океан-205» гэжэ радиоприёмник 1974 ондо 300 мянган хэһэгээр бүтээн гаргагдахаар хараалагдана.

«Советская торговля» гэжэ газетэһээ абтаба.

„Юность"

Иимэ нэрэтэй аккордеон Ивановска областиин Шуя хотодохи хүгжэмэй инструментнүүдые бүтээдэг фабрикада хэгдэдэг болобо.

Тус аккордеон энэ фабрикын гаргадаг «Чайка» гэжэ гармониһоо бэеэр томо бэшэ, хямда сэнтэй байха юм. «Юность» 1974 ондо 7 мянган хэһэгээр гаргагдаха.

Баргажан нютагаар ябажа үзэһэн хүн Шитханай дунда һургуулида заатал һаа, орожо гараха. Юуб гэхэдэ, тэндэхи һургуулиин алдар суу холуур таранхай юм. һуралсалай талыень хаража үзэхэдэ, энэ һургуули аймаг соогоо нэгэдэхи һуури эзэлдэг юм.

... Уужам һаруул һургуули соо оронобди. Хонхо һаяхан жэнгиржэ, хэшээлдээ яараһан үхибүүд иишэ тиишээ һүндэлэн, классуудай үүдэнүүд нээгдэнэ, хаагдана. Тииһээршье коридор соо үхибүүд харагдахала болижо, классууд соо хэшээлнүүд эхилбэ хэбэртэй.

Екатерина Петровна Алексеева аалихан алхалһаар ерэжэ, үүдэ татан оробо.

—Сайн байна, үхибүүд!

Екатерина Петровна олон жэлэй туршада эгээл иимээр классуудай үүдэ татан ороно. Тэрэ хими заадаг юм. Үнинэй багшын хүмүүжүүлһэн хүбүүд, басагад мүнөө өөһэдөө мэргэжэлтэд болонхой, республикын ажахын элдэб һалбаринуудта ажаллана. Жэшээлхэдэ, Екатерина Петровна Алексеевагай шабинар В. И. Прокушев, Т. Н. Малыгина, Л. Т. Кальсина, В. Л. Зарубин гэгшэд мүнөө өөһэдөө багшанарай мэргэжэлтэйнүүд болоод, энэ һургуулида хүдэлжэ байна.

Энэ һургуулида 271 үхибүүд хүмүүжүүлэгдэнэ. Тэдээндэ 18 багшанар эрдэм ном заана.

Дүй дүршэлөөр баян болоһон багшанар эндэ олон. Жэшээлхэдэ, залуу багшанар Дулмажаб Бадмаевна Шөйдонова, Вера Баяртуевна Шагдурова болон бусад өөһэдынгөө уялгануудые эрхим һайнаар дүүргэжэ, үхибүүдтэ эрдэм ухаа шадаал һаа ехээр үгэхые оролдоно.

Баргажанай тала дээгүүр үдэшын боро харанхы нэлэнхы хүшэгээ хаяад орхибо. Шитханай һургуулиин галнууд хурсаар яларба.

һургуулиин директор Анатолий Спиридонович Распопинтой кабинет соонь һуунабди.

һУРГУУЛИИН ГАЛНУУД ЯЛАРНА

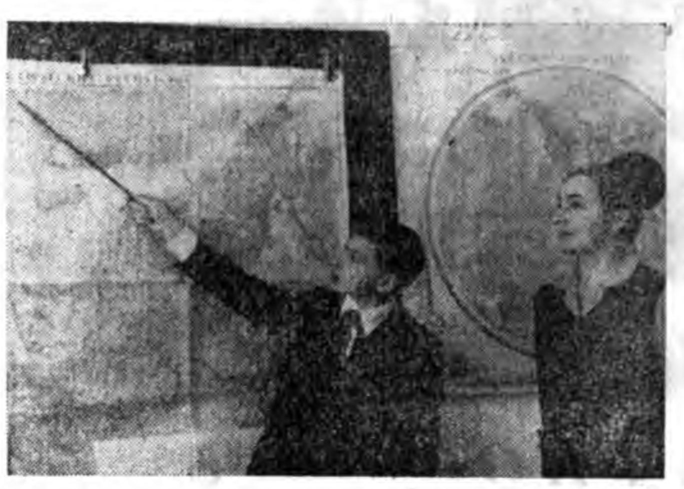
РЕПОРТАЖ

Анатолий Спиридонович иигэжэ хөөрэнэ:

—1974 оной октябрь һара соо ехэ һайндэрөө угтахамнай. Энэ юуб гэбэл, манай һургуулиин бии болоһоор 100 жэлэй ой гүйсэхэнь. Энэ ойдо бидэнэр мүнөөнһөө бэлдэжэ байнабди.

...Зуун жэлэй туршада эдир үетэндэ эрдэм ном олгожо байһан энэ һургуулиин галнууд хурсаар яларна.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: 1 Нэгэдэхи классайхид хэшээлдээ. 2. Гурбадахи классай багша Л. В. Алексеева. 3. Географиин хэшээлдэ.

С. ВАЛДУЕВАЙ фото.

ХҮХЮУТЭЙ БАЙБА

Хориин леспромхозой модо бэлэдхэгшэдэй Зүүн-Хуурай һууринда һаяхан ехэ хүлгөөтэй, хүхюун зугаатай үдэр болобо. Юуб гэхэдэ, эндэ спортын шэнэ зал леспромхозой хүсөөр баригдажа, ашаглалгада үгтэбэ ха юм. Спортзалай нээлгэдэ нютагай хүн зон олоороо суглараа. Һаруул уужам зал, спортын элдэб янзын хэрэгсэлнүүд тэдэнэй дура татаба.

Леспромхозой комсомолой комитет спортзалай нээлгэдэ Тээгдэ, Георгиевска һууринуудай. Анаагай совхозой спортсменүүдые уриһан байгаа.

Хориин леспромхозой директор П. Д. Красинский мүрысөөндэ хабаадагшадые, суглрагшадые спортын шэнэ залай нээгдэһэнтэй дашарамдуулан амаршалаад, ажал хүдэлмэридөө, спортдо бүри ехэ амжалта туйлажа ябахыень хүсөө.

Удаань волейбол, баскетбол, теннисээр үсэд шанга мүрысөөн үнгэргэгдөө. Волейболоор Тээгдын дунда һургуулиин басагадай команда талмайн эзэдые, мүн Анаагай совхозой спортсменүүдые хойно хойноһоонь илажа, түрүү һуури эзэлээ. Эрэшүүлэй дунда Хориин, леспромхозой волейболистнуудай команда «Георгиевский». Анаагай совхозуудай спортсменүүдые тус тустань—2:0 гэһэн тоотойгоор шүүжэрхёо. Түгэсхэлэй уулзалгада Тээгдын дунда һургуулиин командатай нилээд удаан наадажа, илаһан байна.

Баскетболистнуудай мүрысөөндэ Тээгдын дунда һургуулиин басагадай, Хориин леспромхозой эдиршүүлэй команданууд шалгаржа, түрүү һуури эзэлбэ.

Теннисээр үнгэргэгдэһэн нааданда «Георгиевский» совхозой спортсменүүдтэй тэнсэжэ наадаха команда байбагүй.

Илажа гараһан команданууд БЛКСМ-эй райкомой дамжуулгын кубок болон дипломуудаар шагнагдаа. Эрхим спортсменүүдтэ Хүндэлэлэй грамотанууд барюулагдаа.

Б. ЛАЙДАПОВ.
Хориин аймаг.

ҮБЭЛЭЙ ХАҺА ЭХИЛБЭ

Яруунын загаһашад үбэлдөө загаһа бариха хаһадаа һайнаар бэлдээ. Загаһашадай зургаан бригада хүдэлхэ юм. Тэдэнэрэй бариха зэр зэмсэг—губшуур, мүльһэ соолохо «ПЛБ-2» түхэлэй 4 соолуур, «ОЛБ-42» түхэлэй 8 соолуур бэлэн болонхой.

Гарам, Тулдуун, нисэнгэ гэжэ пунктнуудта хамтын шэнэ байра, гоё һайханаар шэмэглэгдэһэн улаан булан загаһашадые хүлеэнэ. 1200 кубометр түлеэн бэлэдхэгдэжэ зөөгдөө. Моридто эдюулхэ үбһэн, зелёнко элбэгээр асарагдаа.

Гарамай губшуур оёдог цехэй хүдэлмэрилэгшэд Прасковья Иванова, Александра Головина, Прасковья Печкина, Надежда Белоусова гэгшэд үдэр бүриингөө даабари 10 процентээр үлүүлэн дүүргэнэ. Тэдэнэр 7 губшуур заһажа оёо.

Мүн слесарь Александр Дорошенко, түмэршэ дархан Петр Байбородин гэгшэд мүльһэ соолохо соолуур һай... заһабарилаа.

Мүнөө үбэлэй сагта за... бариха хаһа эхилээ. Ганса... ноябрь һарада Яруунын за... һашад 600 центнер за... барижа тушааба. Нүхэр О... вой хүтэлбэрилдэг бри... 161 центнер, харин ... бригадир В. Коваленкын ... ридадаг загаһашад 101 ц... нер загаһа барижа, нүхэд... гөө дундаһаа шалгарба.

В. БАЙБОРОДИН
Ярууна.

Уласхоорондын шэнжэлэл

Эб найрамдалай программа бэелүүлэгдэһээр

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй Индидэ үнгэрһэн неделиин турша соо албанай хэрэгээр, хани ёһоор айлшалалгада бүхы дэлхэйн анхарал хандуулагдадаг байгаа. Энэ айлшалалга, мүн совет-энэдхэг дээдэ тушаалтадай хэлсээнүүдэй дүнгүүд хадаа хоёр гүрэнэй хоорондохи харилсаа хүгжөөлгэдэхи гайхамшаг шата, уласхоорондын удхатай угаа ехэ ушар болоно гэжэ хариин оронуудай олониитэ, хэблэл тоолоно.

Индиин хүн зон ба правительство дээдэ тушаалта совет айлшание үзэгдөөгүй хани халуунаар угтаа. Этигэлсэлтын, хани ёһоной, үгээ ойлголсолгын оршон байдалда хэлсээнүүд үнгэрһэн байна. Айлшалалга угаа ехэ үрэтэй байгаа. Эб найрамдал, хани барисаан, харилсаа холбоон тухай 1971 ондо баталагдаһан договорто бүхөөр үндэһэлэн, совет-энэдхэг олон янзын холбоо барисаанай үргэдэн бэхижэжэ байхаар гүнзэгы ехээр һаналаа хананабди гэжэ хоёр тала элирхэйлээ. Тус договор хоёр талын харилсаануудта улам бүри ехэ һайнаар нүлөөлнэ, мүн Азида, бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал, тогтууритай байдал бэхижүүлхэ тон томо эрхэ нүхэсэлнүүдэй нэгэн болоно.

Хоёр ороной хоорондо али алиндань ашатай туһатай экономическа, худалдаа наймаанай, научно-техническэ харилсаа холбооной амжалтатайгаар хүгжэжэ байһанда Совет-энэдхэг хамтын деклараци соо үндэр сэгнэлтэ үгтэһэн байна. «Экономическа талааран бэеэ даанхай болохо замаар Индиин дэбжэн дабшалгада Советскэ Союзтай байгуулһан харил... холбоониинь шиидхэхы үүргэ дүүргэ... гээд «Таймс оф Индиа» газетэ бэшэ... байна.

Л. И. Брежневэй айлшалалгын үе... баталагдаһан хэдэ хэдэн хэлсээнүүд... ашаар экономическа харилсаа холбо... хүгжөөхэ талаар шэнэ, бүри үргэн ... раа зам нээгдэхэ байна. Хоёр ороно... хоорондохи худалдаа наймаан 1980 о... до нэгэ хахад — хоёр дахин нэмэ... юм.

Уласхоорондын шухалын шуха... асуудалнуудаар хоёр ороной баримта... даг хараа бодолой адли гү, али дүтэ... хы байһыень Делидэхи хэлсээнүүд д... хяад харуулаа. Дэлхэйн тон томо, х... зон олонтой район бологшо Азиин б... хы гүрэнүүдэй хамтын хүсэлэл оро... долгодо үндэһэлэн, тус райондо эб на... рамдал, тогтууритай байдал бэхижүү... хэ талаар али алиндаа ашатай туһата... гаар харилсаа холбоо байгуулха гээш... тусгаар удха шанартай гэжэ хоёр та... лаблаа.

«Хоёр ороной национальна аша туһ... хараадаа абаха, манай бүхы дэлхэй дээ... рэ эб найрамдал бэхижүүлгые, уласхоо... рондын оршон байдал һайжаруулгы... хараада абахада совет-энэдхэг хани ба... рисаа бэхижүүлгэ мүнөө угаа ехэ уд... шанартай» гээд Индиин парламентын за... седани дээрэ үгэ хэлэхэдээ Л. И. Бреж... нев онсолон тэмдэглээ һэн.

Л. И. Брежневэй айлшалалгын дүн... гүүд хадаа КПСС-эй XXIV съездын та... биһан эб найрамдалай программые эдэ... хитэйгээр, шууд сэхээр бэелүүлжэ ба... һанай шэнэ эли тодо гэршэ болоно.

Үрэ ехэтэй талархал

Хэрбээ «хамтаараа ябуулга хэхэ талаар зүбшэжэ зохёогдоһон программада түшэглэжэ шадаха байгаа һаа» империализм болон сионизмда эсэргүү тэмсэлдэ арабуудай нэгэдэл үрэ ехэтэй зэбсэг боложо шадаха гээд Алжирай «Революсьон Африкэн» гэжэ газетэ һаяхан бэшээ һэн.

Иимэ программа хараалан зохёолгодо араб гүрэнүүдые толгойлогшонорой Алжирта ноябриин 28-да болоһон зүблөөн зорюулагдаһан байха юм. Араб нютагай 16 ороной хүтэлбэрилэгшэд тус зүблөөндэ хабаадаа. Израилиин эзэрхэг түримхэй ябуулгын хойшолонгуудые усадхаха зорилготой политическэ, экономическа ба сэрэгэй шэнжэтэй хэдэ хэдэн хэмжээнүүдые хараалһан документнүүдые зүблөөн баталан абаһан байна.

Израилие дэмжэдэг оронуудта нефть үгэлгые хизаарлаһанаа араб оронууд саашадань үргэлжэлүүлхэ, ЮАР. Родези болон Португалида нефть үгэлгые хүсэдөөр болюулха гэжэ үгээ ойлголсоо. Эдэ расис засагуудтай дипломатическа, консульско, экономическа ба соёлой харилсаагаа таһалдуулаагүй байһан араб гүрэнүүд Африкан оронуудай уряада харюу болгон эдэ харилсаануудаа таһалдуулха ёһотой.

Тель-Авивай союзнигууд байһан баруун оронуудта эсэргүүгээр хэгдэхэ экономическа хашалгын баһа нэгэ арга хэрэглэхэ тухай асуудал мүн лэ зүбшэхэ зүйлдэ оруулагдаһан байна. Араб оронуудта хамаатай бага бэшэ мүнгэ зөөри, тэрэ тоодо алтан Нью-Йоркын, Амстердамай, Лондоной, Женевын банкнуудта хадаталагдажа байдаг юм. Капитализмын мүнөө валютын талаар бэрхэтэй хэсүү эрхэ байдалда ороод байһан үе... баруун оронуудай банкнуудһаа эдэ мү... гэ зөөри нэгэн доро абаа һаа, баруу... оронуудай финансова байдалда горито... бэрхэшээл тохёолдуулжа шадаха байна... Нүгөө талаһаа, араб оронуудай боло... Африкын хани оронуудайнгаа эконо... микодо эдэ мүнгэ зөөрие хэрэглээд бай... гаа һаа, эзэрхэг түримхэй ябуулгануу... тай тэмсэхэ хамтын хэрэгтэ туһата... байха һэн гээд Каирай «Аль-Гумхурия» гэжэ газетэ бэшэһэн байха юм.

Элдэб политическэ үзэл баримталда... гүрэнүүдые толгойлогшонор Алжирта... сугларһан байгаашье һаа, Тель-Авива... эзэрхэг түримхэй политикада сэгнэлт... сионизмда сэгнэлтэ үгэхэдөө, тэдэнэ... нэгэн һаналтай байгаа. Эдэниие «мү... жэлгын онол аргануудтай колониалын... гуримда тэхэрһэн ябадал болоно» гэжэ... тэдэнэр тоолоһон байха юм. Империали... гүрэнүүдэй, хамагай түрүүндэ гурбада... хи дэлхэйн бүхы оронуудта эсэргү... кампани ябуулдаг США-гай зүгһөө И... раиль экономическа ба сэрэгэй туһа... ламжа ехээр абана» гээд зүблөөнэй до... кументнүүд соо онсолон тэмдэглэгдэ... хэй.

Нүгөө талаһаа арабуудай үнэн зү... хэрэгтэ туһаламжа ба дэмжэлгэ үзүүл... шууд сэхэ хараа бодол СССР-эй, буса... социалис оронуудай баримталдаг ба... һые араб гүрэнүүдые толгойлогшоно... омогорхолтойгоор, һаналаа ханангяа... тэмдэглээ. «Хамтынгаа уг зорилгону... болон аша туһые харан социалис оро... нуудтай харилсаа холбоо, хани бари... саа бэхижүүлхые ба үргэдхэхые ара... гүрэнүүдэй саашадаа эрмэлзэхэ байһа... тухай» тэдэнэр мэдүүлээ.

ГРЕЦИ: Шэнэ хунта

Грецидэ ноябриин 24-нэй һүни сэрэгэй шэнэ урбалта болоо. Орон дотор зургаа хахад жэлэй турша соо эзэрхэжэ байһан полковнигуудай засагые унагааһан генералнуудай бүлэг засагаа гартаа абаа. Тушаалһаа гаргагдаһан президент Пападопулос хаагданхай, армида, гүрэнэй аппарадта болон аюлгүйн органуудта сэбэрлэлгэ хэгдэнэ: президентын тала баригшад ажалһаа гаргагдана. Шэнэ президентын генерал Гизикис гражданска правительство байгуулаа. Тэрэнь имагтал сэрэгэй диктатурые далдалха халхабша болоно гэжэ багсаагдана.

Тиигэжэ полковнигуудай орондо генералнууд ороо, үгэсэгшэдэй нэгэ бүлэгые нүгөөдэ бүлэгынь һэлгээ. Зүгөөр энээнэй болоһон ушарай удха шанарынь, имагтал иимэ гү? Эдэ бүгэдэ оройдоол сэрэгэй хоёр бүлэгэй зүрилдөөн болоно гү?

1967 ондо урбалтын болоходо тогтоһон сэрэгэй засагай «гүнзэгы ехэ бэрхэшээлдэ ороһон» тухай гэршэлжэ үгэһэн тобшололнуудые Афинын политическэ оршондо һүүлэй үедэ боложо байһан ушарнуудай хойноһоо хаража байдаг олонхи ажаглагшад хэнэ. Үнэндөө сэрэгэй диктатурые «либеральна» шэнжэтэйгээр харуулхые үрдын президентын һэдэһэн ушар Грециин арадые мэхэлжэ шадаагүй. «Демократяар наадалжа орохын» орондо бодото демократи һэргээхэ тухай арад эрилтэ хэһэн байха юм. Энээндэнь шуһа адхаруулгаар харюусаһан Пападопулос «туршалгынгаа» буруу һүрэһые өөрөө мэдэрээ.

Ороной шэнэ зонхилогшод бэрхэшээлдэ ороһон засагаа мухардалгаһаань гаргажа шадаха гү?

Шэнэ бүлэглэлэй хүтэлбэрилэгшэдэй политическэ үзэл бодол, тэдэнэй хэһэн мэдүүлгэнүүд болон ябуулганууд, мүн олонхи политическэ ажаллагшадай таамагшалганууд шадахагүй гэһэн харю... үгэхые баадхана.

Шэнэ президент Гизикис, урбалты... зоритжуулагша сэрэгэй полициин на... чальник Иоаннидис «шанга хараа бо... дол» баримталдаг, али бүхы либеральн... гуримые үзэн ядагшад юм гэжэ тооло... додог байна бшуу. 1974 ондо парла... ментын һунгалта үнгэргэхөөр Пападо... пулосой хараалһые тэдэнэрэй хойшолуу... лаад, энээние «аюултай туршалга... гэжэ соносхоһониинь тушаан болоһо... ушар бэшэ байна.

Генералнуудай урбалтада сэгнэлт... үгэхэдөө, олон шэнжэлэгшэд иигэж... зэана. Хилын саанахи зарим этэгээдү... дэй дэмжэлгэ үзүүлхэбди гэһэн найдуул... ганuудые урбалта эмхидхэгшэд ур... абаһан байгаа. Жэшээлхэдэ, «урбалты... болохоо байһан тухай США-да ури... мэдээсэгдэһэн байгаа», харин шэн... премьер-министр Андруцопулос — «США-гай хуушанай хани юм» гээ... «Нью-Йорк таймс» бэшэһэн байна.

Ороной үмэнэ табигдажа байһан по... литическэ, экономическа ба социаль... тон шухала асуудалнуудые шиидхэ... шадаагүй, демократие хүсэдэг арад... эрмэлзэлгые даража шадаагүй сэрэгэ... шанга засагай гүнзэгы ехэ бэрхэшээлд... ороһые һүүлэй недели соо болоһ... ушарнууд хүсэд эли тодоор харуула... Грециин дотоодын политическэ хүгжэл... тын саашадаа ямараар хүгжэхэ байһы... сэгнэхын тулада дээрэ хэлэгдэһые м... дэхэ шухала болоно. Дурсагдаһан асу... далнуудые шэнэ зонхилогшод шиидхэж... шадахагүйл ха. Хамагһаа түрүүн сэрэг... засаг бүри түнзэгы бэрхэшээлдэ оро... байна.

И. ЛАПИЦКИЙ, С. КУЛИУ, В. СЕРОВ (ТАСС).

ХИЛЫН СААНАҺАА

ТЕЛЕФОН·ТЕЛЕГРАФ·РАДИО

ДЭЛХЭЙН ГАЗЕТЭНҮҮД ЮУН ТУХАЙ БЭШЭНЭБ

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй албанай хэрэгээр Индидэ ерээд бусалгын дүнгүүд, Индиин парламентын хоёр палатын хамтын заседани дээрэ тэрэнэй хэлэһэн үгэ гадаадын хэблэлэй анхарал ехээр татана. Л. И. Брежневэй хэлэһэн үгые, совет-индиин хамтын декларацие, мүн СССР-эй ба Индиин хоорондохи бусад хэлсээнүүдые бүхы түбинүүдэй оронуудай газетэнүүд шэнжэлхэдээ, агууехэ хоёр ороной хоорондохи хани барисаа, харилсаа холбоо саашадань хүгжөөхэ замда, уласхоорондын байдал һайжаруулха замда шэнэ шухала алхам хэгдээ гэжэ элирхэйлэн батална.

Хоёр ороной хүтэлбэрилэгшэдэй хоорондо болоһон хөөрэлдөөнүүдэй үедэ гар табигдаһан совет-индиин документнүүд Индиин хэблэлэй гол темэнь болонхой. «Индиин ба СССР-эй хоорондохи хани харилсаан уласхоорондын шахардуу байдал һулаpуулгада онсо үүргэ дүүргэнэ». — гэжэ газетэнүүд бэшэнэ. Ази түбидэ амгалан байдал хамтааран хангаха шухала гэжэ хамтын деклараци дотор хэлэгдэнэ. Эб найрамдалай, дэбжэлтын аша туһада Азиин оронуудай хамтын хүсэлэл оролдолго хэрэгтэй. «КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй албанай хэрэгээр ерэлгэ хоёр ороной хоорондохи харилсаа улам бэхижүүлһэн, харилсаанай шэнэ хараа түсэбүүдые нээжэ үгэһэн байна гээд «Хиндустан таймс» газетэ редакционно статья соогоо бэшэнэ. Ази түбидэхи аюулгүй байдалай түлөө Советскэ Союз ехэ һанаата болоно гэжэ «Нэшнл геральд» газетэ тэмдэглэнэ. Тиихэдээ Азидахи байдалда зонхилхы үүргэ дүүргэхые СССР хүсэнэгүй гэжэ батална.

Л. И. Брежневэй хани ёһоной хөөрэлдөөнүүдые хэлгын дүнгүүд совет-индиин харилсаанда, бүгэдэ нитын эб найрамдалда ашатай туһатай гэжэ Болгариин хэблэл мэдээсэнэ.

«Совет-индиин хамтын деклараци уласхоорондын хэрэгтэ, Азидахи, Дүтын Зүүн зүгтэхи байдалда, шахардуу байдал һулаpуулха хэрэгтэ урдынхиһаа бүри ехэ үүргэ дүүргэдэг боложо байһан холбоо барисааень улам бэхижүүлбэ».—гэжэ Парижай «Юманите» газетын шэнжэлэл дотор хэлэгдэнэ.

ПАРИЖ

Шахардуу байдал һуларжа байна

ТАСС

Дайнай ветерануудай бүхэдэлхэйн федерациин XIV генеральна ассамблей эндэ хүдэлмэриеэ дүүргэбэ.

Дайнай ветерануудай совет комитедэй харюусалгата секретарь. Советскэ Союзай, Герой А. П. Маресьев заседани дээрэ үгэ хэлэхэдээ, политическэ үзэл бодолһоонь, шажан мүргэлһөөнь дулдыдангүй дайнда хабаадагшадтай хани харилсаагаа бэхижүүлхые совет ветеранууд хододоо оролдон, эб найрамдалай, буу зэбсэг хураахын, арадуудай хоорондохи хани барисаанай түлөө тэмсэнэ гэжэ тэмдэглээ.

Эб найрамдалда дуратай хүсэнүүдэй Москвада болоһон бүхэдэлхэйн конгресс хүн түрэлтэнэй амгалан ерээдүйе байгуулха замда шухала шата болоо гээд тэрэ мэдүүлбэ.

Дайнай ветерануудай бүхэдэлхэйн федерациин түрүүлэгшэ Ван Лансхт (Нидерланда) үгэ хэлэхэдээ, дайнай ветерануудай элдэб эмхинүүдэй, эсэргүүсэлтын тэмсэлшэдэй хоорондохи харилсаа холбоо саашадань бэхижүүлхэ шухала гэжэ тэмдэглээ «Хүйтэн дайнай» үеһөө хүн зоной ухаан бодолдо үлэһэн мүр сараае усадхан зайсуулжа, харилсаа холбоо үргэнөөр тогтоожо һураха шухала гээд Л. И. Брежнев Москвада болоһон конгресстэ хабаадагшадай урда үгэ хэлэхэдээ, тэмдэглээ һэн гэжэ тэрэ мэдүүлһэн байна.

ООН-ой Аюулгүйн Соведэй саг үргэлжын гэшүүн гүрэнүүдэй сэрэгэй бюджедүүдые 10 процентээр хороохо тухай Советскэ Союзай ООН-до оруулһан дурадхалаар сэдьхэлээ хананги байһанаа федераци элирхэйлэн мэдүүлбэ.

Европодохи шахардуу байдалай һуларжа байһан ушар энэ түбидэ харилсаа холбоо бэхижүүлхэ, аюулгүй байдал хангаха арга олгохо байна.

НИКОЗИ

Кипрэй асуудалые эбэй ёһоор шиидхэхын түлөө

ТАСС

Арадай хоёр общинын түлөөлэгшэдэй хоорондо хөөрэлдөөнүүдые хэһэнэй ашаар Кипрэй асуудалые эбэй ёһоор, демократическа аргаар шиидхэхын түлөө Кипрэй ажалша арадай түрүү үзэлтэй парти (АКЭЛ) тэмсэжэ байна гэжэ АКЭЛ-эй генеральна секреарь Э. Папаиоанну мэдүүлээ. Никсэзиин округой партийна эмхиин эдэбхитэдэй суглаан дээрэ үгэ хэлэхэдээ, НАТО-гоор дэмжэгдэн тухирагдадаг хархис хүсэнүүдэй харата ябуулгануудые хэжэ байгаашье һаань, эб аайрамдалда дуратай хүсэнүүдэй дэмжэлгэ, туһаламжада түшэглэдэг кипр арад аралаа хубааруулхагүйе оролдохо байха гэжэ тэрэ хэлэбэ.

КПСС-эй Центральна шалгалтын комиссиин түрүүлэгшэ Г. Ф. Сизов түрүүтэй КПСС-эй делегаци энэ суглаанда байлсаа.

ХЕЛЬСИНКИ

Харилсаа холбоогоо хүгжөөхын тула

ТАСС

СССР-эй Залуушуулай эмхинүүдэй комитедэй болон Финляндиин залуушуулай хэрэгүүдые эрхилдэг гүрэнэй соведэй хоорондо гар табигдаһан протоколой үндэһөөр 1974 ондо совет, финн залуушуулай харилсаа холбоон улам бэхижүүлэгдэхэ байна.

Советскэ Союзай, Финляндиин хоорондохи хани хүршэ ёһоной харилсаа гүнзэгырүүлэн хүгжөөлгэдэ, эб найрамдалай, аюулгүй байдалай, нитын дэбжэлтын түлөө тэмсэлдэ залуушуулай үүргэ улам үргэдэжэ байна гээд протокол дотор тэмдэглэгдэнэ.

БУЭНОС-АЙРЕС

Таряашадай эрилтэ

ТАСС

Аргентинын Чако провинцидахи 10 мянга гаран таряашад провинциин ниислэл —Ресистенси хотодо ерэбэ.

Үргэн нитэ таряашадай аша туһада харюусама аграрна реформо хэхэ тухай хуули абаха эрилтэ табяа.

ХАНОЙ

Вьетнамда дай болюулха ба амгалан байдал һэргээхэ тухай хэлсээгээ сайгон захиргаан эбдэжэ байһаар.

1973 оной январиин 28-һаа ноябриин 25 болотор сайгон тала буудалдаагаа зогсоохо хэлсээтээ эбдэжэ, Урда Вьетнамай Республикын Революционно саг зуурын правительствын мэдэлдэ байһан районуудые булимтаран эзэмдэхэ ябуулгануудые үдэр бүри хэдэ дахин хэһэн байна. Тиихэдээ бомбодоһон, тагнуулай ниидэлгэнүүдые хэһэн байна. гээд РЮВ-эй ВРП-гэй МИД-эй түлөөлэгшэ ноябриин 29-

РЮВ-эй ВРП-гэй МИД-эй түлөөлэгшын мэдүүлгэ

ТАСС

дэ мэдүүлнэ гэжэ Сүлөөлэлгэ гэдэг хэблэлэй агентство мэдээсэнэ.

Сайгон сэрэгүүд барайгарай ба бусад ургамалнуудай талмайнуудые һандааһан, Биньдинь провинцида ажаһуудаг таряашадай байрын гэрнүүдые һандаргаһан байна гээд мэдүүлгэ дотор хэлэгдэнэ. Куангдык, Митхо ба бусад провинцинуудта РЮВ-эй. ВРП-гэй мэдэлдэ байдаг районуудые булимтаран эзэмдэхын тула сайгон захиргаан хархис муухай ябуулгануудые хэжэ үргэлжэлһөөр, Сүлөөлэгдэһэн районуудай дундуурхи хүн зоноор олон һуурин тосхонуудые сайгон агаарай-сэрэгэй хүсэнүүдэй бомбодожо байһан ушар илангаяа аюул түбэгтэй. Эдэ добтолгонуудһаа уламжалан, амгалан зоной дунда алуулһан хүнүүд олон, байрын гэрнүүд һандаргагдаа.

ПАРИЖ

ХУНТА ХАРХИС ЯБУУЛГАЯА ҮРГЭЛЖЭЛҮҮЛЬЭЭР

ТАСС

Хархис бүлэг юристнүүдэй зохёоһон ороной шэнэ конституциин проектые Чилиин сэрэгэй хунта тунхаглаба. Франс Пресс агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, «ороноо хүтэлбэрилхэ арга боломжо чилиинхидтэ олгобошье, мүнөөнэй гурим журамые буруушааһан политическэ партинуудай, эмхинүүдэй ажал ябуулга хоригдонхой».

Ороной политическэ байдалда зэбсэгтэ хүсэнүүд ехэ үүргэ дүүргэхэ байна. Шэнэ конституциин проект дотор хараалагдаһанай ёһоор, «гүрэнэй ерээдүйн түлөө зэбсэгтэ хүсэнүүд ехэ харюусалгатай».

* * *

БУЭНОС-АЙРЕС. (ТАСС) Юумэнэй үнэ сэнгэй улам бүри хүндэржэ байһанһаа уламжалан, үргэн нитэ арад экономическа бэрхэшээлтэй байдалда орожо байна гэжэ Чилиин хунтын экономикын министр Фернандо Ленис сэхэ руунь мэдэрбэ. Арадай нэгэдэлэй правительствын гүрэнэй мэдэлдэ абаһан предприятинууд, эдэнэй дунда банкнууд, эзэдтэнь бусаагдан үгтөө гэжэ тэрэ тэмдэглээ.

НЬЮ-ЙОРК

Хүдэлмэригүйшүүл олошорхонь

ТАСС

33 мянган хүнэй хүдэлдэг 6 завод январь һарада саг зуураар хаагдаха юм гэжэ автомобиль бүтээдэг «Крайслер» гэжэ корпораци соносхоо.

Гадна, компаниин Делавэр штадтахи заводуудай нэгэн саг зуураар хаагдаха байна. Тиихэдэнь хэдэн арбаад мянган хүдэлмэришэн ажалгүй болохонь.

НЬЮ-ЙОРК

Замбуулинай дайдада шэнжэлгэ үргэлжэлһөөр

ТАСС

«Скайлэб» гэжэ замбуулинай станциин экипаж шэнжэлгэнүүдээ үргэлжэлүүлһээр. Космонавтнууд Дж. Карр, У. Поут дэгдэн хөөрэлгын үедэ хүнэй бэе махабадай ямараар дададаг байһые туршан шэнжэлбэ. Тиихэ үедэнь Э. Гибсон Наранай дүрэ зурагуудые буулгаа.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА
Улаан-Үдэ харуулна:
19.00—Дамжуулгын программа. 19.05 — Телепанорама. 19.25 — Багашуулда — «Ерыш, онтохон!» 20.00 — «Үглөөдэр Конституциин үдэр» гэһэн дамжуулга. 20.20 — Телевизор харагшадай бэшэгүүдээр зохёогдоһон концерт. 21.00 — «Уласхоорондын шэнжэлэл» (буряадаар) 21.20 — «Экран» — телевизионно суглуулбари. 22.20 — Телереклама, соносхолнууд. 22.25 — «Дэлхэйн сэсэгүүд» киноочерк. 22.45 — Үдэш... концерт.

Редактор
Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.

□«БУРЯАД ҮНЭН»□ 1973 оной декабриин 4. □ 4-дэхи хуудаһан □ Типография управления по делам издательств, полиграфии и книжной торговли Совета Министров БурАССР □ Н-03698. Заказ № 004...